

Mare

'Laat me... mijn eigen gang maar gaan'

Pagina 11

De schoonmakers van de universiteit: 'We vinden soms ook condoms'

Pagina 3

Leidse SP'ers lieten harde scheten en boeren tegen het kapitalisme

Pagina 8

Wetenschappers en burgers brengen het Leidse drijfvuil in kaart

Pagina 9

De koning keert terug

Hoe Kenia vrede sloot met leeuwen

De populatie leeuwen in Kenia zit in de lift, dankzij intensieve samenwerking met de bevolking. *Mare* ging mee op veldwerk met Leidse biologen die de dieren voorzien van een halsband met zender.

DOOR TACO VAN DER EB Richard Turere had een hekel aan leeuwen. Sterker nog, hij haatte ze. Negen was hij, toen hij als Masai-jongetje voor het vee van zijn familie moest gaan zorgen, aan de rand van het Nairobi National Park in Kenia. 's Nachts, als hij de beesten bijeen had gedreven in de *boma*, de veekraal, leek alles veilig. Totdat de leeuwen over de omheining sprongen en de dieren te grazen namen.

Hij moest iets doen en probeerde verschillende dingen uit. Vuur schrikt leeuwen af, dacht hij, maar door het licht konden ze het vee binnen de omheining juist beter zien. Aan een vogelverschrikker waren ze binnen één dag gewend.

Toen hij op een avond met een zaklantaarn rond de boma liep en er geen leeuw te zien was, bracht hem dat op een idee. Met een oude autoaccu, een schakelaar uit een afgedankte motorfiets en een paar lampjes uit kapotte zaklantaarns knutselde hij een knipperlichtsysteem in elkaar. Als hij dat rondom de kraal hing, leek het net of er een herder met een zaklamp rondjes liep.

Het werkte: de leeuwen bleven weg. Het knipperlichtsysteem wordt nu in grote delen van Kenia gebruikt. Richard Turere geeft inmiddels TED Talks over zijn uitvinding. Titel: 'My invention that made peace with lions'.

Die vrede is hoognodig. Het aantal wilde leeuwen in Afrika is de

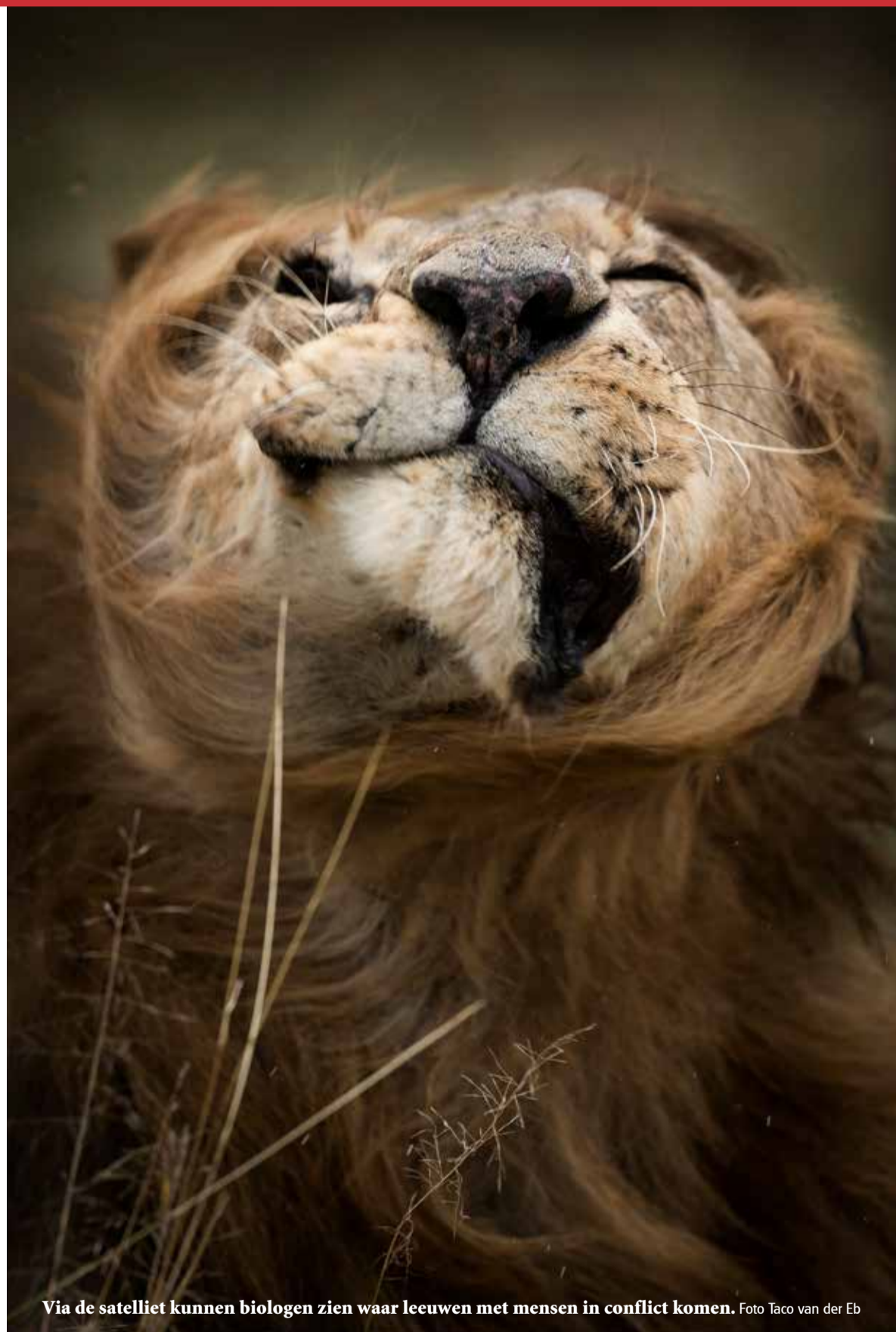
laatste decennia schrikbarend afgenomen, een eeuw geleden waren er meer dan 200.000, nu zijn het er ongeveer 32.000. Kenia telde er rond de eeuwwisseling ongeveer 2700, daar zijn er nog maar 2000 van over. Over twintig jaar kunnen ze er compleet uitgestorven zijn. In een groot deel van West-, Centraal- en Noord-Afrika, is dat al gebeurd. Door afname en versplintering van het leefgebied, de handel in *bushmeat* en conflicten met de lokale bevolking staat het voortbestaan van de soort op het spel.

Nairobi National Park ligt tegen de onderkant van de Keniaanse hoofdstad aan, gescheiden door een hek. De zuidkant van het park wordt begrensd door een smalle rivier. Hier kan het wild door de ondiepe en smalle stroom vrij in- en uitlopen. Langs die rand leven kleine Masai-gemeenschappen die overdag hun koeien, schapen en geiten op de vlaktes laten grazen.

Op deze grens gaat het nog wel eens mis. Als leeuwen hier koeien aanvallen, nemen de veehouders soms wraak. De Masai zijn geduchte krijgers die niet bang zijn om de roofdieren met hun speren dood te steken. 'Een koe is een kostbaar bezit', zegt Hans de Iongh, professor aan het Centrum voor Milieuwetenschappen (CML) van de Universiteit Leiden. 'Daar zit jaren werk in. Als een leeuw je dat afneemt, snap ik wel dat er wraakgevoelens zijn.'

Samen met de Keniaanse promovendus Francis Lesilau van Kenia Wildlife Service (KWS) en CML-promovendus Kevin Groen doet hij in vier nationale parken onderzoek. 'Zo willen we bijdragen aan het beschermen van de soort.'

> Verder lezen op pagina 6

Via de satelliet kunnen biologen zien waar leeuwen met mensen in conflict komen. Foto Taco van der Eb

Volgende week laatste *Mare*

Volgende week verschijnt de laatste *Mare* van dit academiejaar. De deadline voor ingezonden mededelingen en advertenties voor dat nummer is 17 juni.

Pagina 4

PhD-student moet er toch komen

Minister Van Engelshoven wil af van de proef met promotiestudenten, maar de Tweede Kamer stemde voor een nieuwe ronde aanmeldingen.

Pagina 5

Integratie Leiden en Den Haag niet nodig

Hoewel de faculteit Geesteswetenschappen ook in Den Haag is gevestigd, is het niet nodig om de integratie met Leiden te bevorderen, vindt commissie.

Pagina 5

Advies: start selectie aan de poort

Universiteiten moeten studenten kunnen weigeren, schrijft de Adviesraad voor Wetenschap, Technologie en Innovatie in een rapport.

Bandirah Pagina 12

Geen comm

Gezocht: vrienden

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN Het goede nieuws: Nederlandse studenten schrijven zich massaal in voor de Engelstalige bachelors, dus blijkbaar is er wel degelijk een aantal bij dat de *international classroom* interessant vindt.

Het slechte nieuws: die Nederlandse studenten zitten blijkbaar niet zo hard op de buitenlandse studenten te wachten als andersom. Dat concludeerden studentenorganisaties op basis van een enquête. Meer dan driekwart van de ondervraagde *internationals* wil meer contact met Nederlanders.

Internationale studenten zitten nu een beetje in hun Erasmusbubbel. Op studentenverenigingen zijn ze bijna niet te vinden, en studentenhuisen maken op Kamernet duidelijk dat ze geen buitenlanders willen: 'NO INTERNATIONALS'.

Tel daarbij op dat sommigen na aankomst in Nederland eerst in een tentje moeten bivakkeren of spinnennesten aantreffen in hun dure DUWO-woning, en je kan je voorstellen dat niet elke internationale student zich hier altijd even welkom voelt.

Huizenellende daargelaten: over Nederlanders kan je makkelijk zeggen dat we gewoon lastig zijn om contact mee te maken. Van onze hartverwarmende gastvrijheid moeten we het niet hebben, over het algemeen. We bewegen ons veel in verenigingen en clubs, en de lunch is een puur functionele aangelegenheid die niet te lang moet duren. Onze agendas zitten weken van tevoren volgepland. Dat kan wat afstandelijk overkomen.

Maar dit is niet alleen Nederlands. Googel 'Why is it hard to make friends

in [willekeurig land]' en je vindt in vrijwel elk land expats of internationale studenten die zich afvragen waarom het nou zo lastig is vrienden te maken op de plek waar ze op dat moment zijn. De antwoorden zoeken ze vaak in algemene observaties over de cultuur van het land, zoals hierboven.

Vermoedelijk is de lokale studentenpopulatie minder hard op zoek naar nieuwe vrienden, of hebben de *locals* geen interesse in vrienden die weer weggaan en ook nog moeilijk verstaanbaar blijven. Ze willen niet steeds Engels praten in hun studentenhuis. Ze hebben niet hetzelfde vacuüm dat moet worden opgevuld door de nieuwe ervaringen en nieuwe vrienden die de *internationals* vaak wél willen, en misschien zelfs verwachten. En dat is natuurlijk teleurstellend. Een onderzoek onder internationale studenten in Kansas concludeerde dat het ongeveer tachtig uur kost voordat je een vriendschap opbouwt. Over wat een 'vriend' precies is, valt wat te steggelen, maar waar het op neerkomt, is dat een band opbouwen de lengte van alle afleveringen van *Friends* aan *quality time* in beslag neemt. Prop dat maar eens in drie maanden Erasmus-uitwisseling. Tot die tijd betekent het invecteren. Dat betekent dus ook het derde wiel zijn, je buitengesloten voelen omdat iedereen een taal spreekt die je niet kent, ongemakkelijke situaties doorstaan en talloze sociale blunders maken. En daar dan ook nog eens meer tijd en energie in steken dan je er in eerste instantie voor terugkrijgt. En als je na een halfjaar worstelen een beetje stabiele kring weet op te bouwen, heb je het heel goed gedaan.

En nee, dat is niet eerlijk. Maar het hoort er helaas wel gewoon bij.

Colofon

Redactie-adres Reuvenplaats 3, 2311 BE Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
Website mareonline.nl
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 15.000
Hoofdredactie
Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl
Redactie
Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl
Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman a.s.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Mel Voet (stagiair)
Eise van der Steeg (stagiair)
Susan Wichgers s.wichgers@mare.leidenuniv.nl
Medewerkers
Vera Arntzen · Femke Blommaert · Holger Gzella · Tim Hoffman · Anne Kamsteeg · Marit de Roij · Benjamin Sprecher
Fotografie Taco van der Eb · Marc de Haan
Illustraties Bas van der Schot · Bandirah · Silas.nl
Basisonderwerp Roeland Segaar, Dokwerk Communicatie
Art direction en vormgeving marcel van den berg joosmarcellis.nl
Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort
Telefoon 023 - 571 47 45
Redactieraad
Prof. dr. Rick Lawson (voorzitter) · Prof. dr. Frank Israel (vice-voorzitter) · Dagmar Brouwer · Prof. dr. Willem van der Does · drs. Malou van Hintum · Emilie van Kinschot · Thomas van Klaveren · Nathan Oosthoek · Frank Rensen · dr. Alexander Pleijter · Marten Jesse Pot
Jaarabonnementen
Een jaarabonnement op *Mare* loopt van september t/m juni. Belangstellenden kunnen *Mare* thuisgestuurd krijgen door €35 over te maken op IBAN NL68RAB00103257950 ten name van Universiteit Leiden (o.v.v. *Mare* en SAP-nummer 6200092091) en vervolgens een bevestigingsmail met daarin hun adres te sturen naar redactie@mare.leidenuniv.nl.
Studenten betalen €25
Ter controle graag in de bevestigingsmail ook het studentnummer vermelden.
Adreswijzigingen, klachten en opmerkingen over de toezending redactie@mare.leidenuniv.nl 071-5277272
Ingezonden mededelingen
Mededelingen voor het op donderdag verschijnende nummer moeten uiterlijk de voorafgaande donderdag 16.00 uur in het bezit van de redactie zijn.
ISSN 0166-3690

Column

Moed

In 1933 publiceerde Rudolf Hofmann (1904 – 1990), later hoogleraar morele theologie in Passau, zijn proefschrift met de titel *Die heroische Tugend*. De vriendelijke Beierse antiquair die me recentelijk een exemplaar verkocht merkte op dat deze kwaliteit broodnodig was toen het boek verscheen. Ook Hofmann ondervond dit waarschijnlijk aan den lijve: ondanks zijn priesterstand werd hij opgeroepen en diende hij van 1943 tot 1944 als vertaler bij de Wehrmacht in Griekenland.

Ongeacht de titel bevat het werk geen verzameling quinoa-avocado-recepten, maar een diepgravende begripsgeschiedenis van de heroïsche deugd, sinds 1737 een basisvoorwaarde bij katholieke heiligverklaringprocessen, tot haar wortels in de aristotelische ethiek. Haar uitgangspunt is een bewonderenswaardige graad van het natuurlijke streven naar volmaaktheid, gevormd door inzicht, ingeeoend door wilskracht, bekroond door zwier, zodat iemand ook buitensporige obstakels vrolijk kan overkomen.

Zij zal cruciaal blijken zodra zwendel, pretentie, betutteling, boboïsering, ondercomplexiteit, reductie van denkvermogen tot opsomminkjes en tegenstrijdige, van feitenkennis losgekoppelde bevoegdheden op Nederlandse Eftelingfaculteiten binnen enkele jaren ontploffen in een grote klap. Dat eist veerkracht, vroeg ontwikkeld door weerstand tegen de gezelligheidsideologie waarmee besturende *feelgood*-clowns wanhopig proberen de barstende structuur te lijmen.

Alles begint bij blootstelling aan onwelgevallige ideeën. Als studenten een thema te confronterend vinden, moeten ze zich daarin helemaal verdiepen en niet weglopen om alpaca's te knuffelen. Docenten zijn geroepen om door rede en inleven beroering op te vangen, niet om bij 'faalangst' het zakken bij tentamens onmogelijk te maken. Het vergt durf om juist je diepstgewortelde opvattingen bijzonder kritisch onder de loep te nemen, want misschien kloppen ze niet. Na een grondige analyse moet je het lef hebben om de conclusies te trekken. (Precies daarom heb ik me als tiener bekeerd tot het katholicisme.)

Pas door een op deze manier verworven weerbaarheid wordt het mogelijk om buiten de collectieve nestwarmte een eigen onderzoekslijn te ontvouwen. Knusse teams bevorderen geen innovatie, maar convergentie naar een op zijn best degelijke middelmaat. Wie steeds naar beoerdelers en netwerkvrienden toeschrijft, komt nooit verder dan het bekende ietwat te verfijnen. De stapeling van miljoenen subsidies biedt echter te veel gelegenheden om

langdurig dienstbare projectkornuiten aan boord te houden die wetenschappelijk nimmer op eigen benen zouden kunnen staan. Dat kweekt een verzorgingsmentaliteit: ik ken onderhoudsintensieve medewerkers die geen van hun dertig vermeend onderhanden artikelen ooit afronden maar altijd erop staan om mee te mogen liften met iemand die gewoon dingen voor mekaar krijgt. De enige oplossing is meer kleinschalig individueel onderzoek met eigen verantwoordelijkheid en minder ingrijpende loopbaantechnische gevolgen.

Slechts in de praktijk geharde intellectuele autonomie wapent vervolgens tegen de ergste kant van de afhankelijkheidscultuur: anonieme nota's die door lafheid, rancune en teleurgestelde verwachtingen alsmaar uit de grond schieten. Toch kent verklikkerij alleen verliezers. Een manipulatieve instituutdirecteur, die jarenlang staffleden verzocht om over hun collega's 'vertrouwelijk' verslag zonder wederhoor uit te brengen teneinde 'onfatsoen' te beknotten, speelde, zo hoort men, uiteindelijk zelf een nogal roemloze rol in een geheim rapport. Zulks verandert niet door imbeciele leiderschapscursussen, maar door tegengas, korte bestuurstermijnen en verplichte terugkeer naar de oude functie. Een andere directeur, die gillend met opgeheven vuist op mij afstapte toen ook ik me eens moest verweren tegen dergelijke praktijken (het kwam ook weer goed), had vermoedelijk meer trainingen gevolgd dan boeken gelezen – tevergeefs.

De uitdaging is om geschikte mensen te vinden voor de wederopbouw. Verheven idealen zijn onmisbaar. Nadat aan mij gevraagd werd om lid te worden van de selectiecommissie voor een landelijk Duits hoogbegaafdenprogramma, ijkte ik mijn oordeel tijdens de interviews aan de in 1943 geëxecuteerde leden van de *Weißer Rose*, een verzetsbeweging aan de Universiteit München, waar ook Hofmann is gepromoveerd. Het waren geen opgefokte activisten, ze lazen geschriften van Augustinus, sonnetten van Reinhold Schneider en essays van Theodor Haecker, verdiepten zich in kunst, muziek en politieke filosofie en toonden gevoel voor de schoonheid van de natuur. Moed ontstaat immers uit liefde voor iets wat de strijd waard is. Sporen van dit licht ook tegenwoordig in studenten te ontdekken, geeft hoop voor de toekomst: *à bon entendeur, salut!*

HOLGER GZELLA is hoogleraar Hebreeuwse en Aramese taal- en letterkunde. Dit is – tot onze grote spijt – zijn allerlaatste column voor *Mare*.

Mensen

Wij dienen de mensheid

Dit zijn de universitaire schoonmakers

Vrijdag is het de Dag van de Schoonmaker. *Mare* portretteert er drie. 'Ik merk dat er steeds meer wordt beknibbeld. We moeten met steeds minder mensen meer werk doen.'

DOOR VINCENT BONGERS EN SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK

Sabriena Trouwee (24), Eindhoven-gebouw:

'Echt alles móét schoon, ook thuis. Als ik een dag niet heb gestofzuigd, sta ik midden in de nacht op om dat alsnog te doen. Wat dat betreft ben ik een beetje autistisch. Als ik straks thuiskom, dan begin ik gelijk weer.'

'Na de middelbare school ben ik meteen gaan werken. Het idee was om na een paar jaar weer naar school te gaan. Dat kwam er echter niet van. Ik wil dat nog steeds wel, ik weet alleen nog niet welke opleiding. Het moet wel iets met mijn handen zijn, want uit boeken leren kan ik niet.'

'Ik werk 4,5 uur per dag. We doen dit gebouw met zijn tweeën. Ik vind het leuk. De mensen zijn prettig. Ze beschouwen me niet als "de schoonmaakster" maar als collega. Als je iets goed onder handen hebt genomen zeggen ze ook: "Wat ruikt het lekker."

'Dat is niet overal zo. In het begin kwam ik op plekken waar als iemand iets liet vallen werd gezegd: "Oh, dat ruikt zij wel eventjes op." Die houding heb je bij de universiteit niet.'

'Ik woon in Hazerswoude-Rijndijk en ga om half zes 's ochtends mijn bed uit. Ik lig in

scheiding en heb een dochtertje van twee. Ze heet Evi. Op mijn arm heb ik een tatoeage van een vestzakhorloge waarvan de wijzers het moment van haar geboorte aangeven: vijf over zes. De ochtend is echt chaos. Eerst de hond uitlaten, dan breng ik Evi met de auto naar mijn ouders in Leiden; vervolgens snel door.'

'De allereerste dag dat ik ergens moest schoonmaken, trof ik een toilet dat helemaal onder zat. "Wow", dacht ik toen: "Hoe moet ik dit gaan doen?" Maar je raakt eraan gewend. Toiletten zijn echt een prioriteit voor mij. Iedereen zit er immers op. Er wordt wel eens gedacht dat vrouwen heel schoon zijn, dat is dus echt niet zo. De mannen-wc's zijn schoner. Bij de vrouwen is het vaker een zootje, meer toilet papier en haren op de grond. Het allergste wat ik ooit heb aangetroffen is gebruikt maandverband dat tegen de muur was aangeplakt. Dat was niet in dit gebouw.'

'Er komt meer bij kijken dan mensen denken. Er wordt vooral onderschat hoe zwaar het is. Stel je voor dat je elke dag je huis van onder tot boven moet doen, dat is pittig hoor.'

Kennedy Ablordeppey (40), sportcentrum, Gorlaeus en Snellius:

'Mijn wekker gaat om vijf uur 's ochtends. Met de trein ga ik van Den Haag naar Leiden, waar ik om zes uur begin. Geen probleem, want ik ga altijd op tijd naar bed. Ik begin in het universitair sportcentrum, daarna door naar het Gorlaeus, waar ik tot tien uur schoonmaak. Na een pauze maak ik in het Snellius de toiletten schoon en controleer of er genoeg wc-papier en papieren handdoekjes zijn.'

'Soms kom je vieze dingen tegen, maar daar zijn we voor. Sommige dingen moet ik overslaan vanwege de tijd, bijvoorbeeld als de toiletten zijn verstopt. Dan maak ik een foto die ik naar mijn werkgever stuur. Die beslist of ik dat blok moet sluiten en doorga met andere werkzaamheden, omdat ik het anders niet af krijg.'

'Ik vind soms ook condooms, maar je werkt nu eenmaal in een omgeving met veel jonge mensen. Dat zie ik als iets normaal, als schoonmaker ben ik er om dat op te ruimen. Ik zie mijn werk als het dienen van de mensheid.'

Bovendien ontmoet ik veel verschillende mensen met wie ik geregeld praatjes maak. Ik voel me welkom en gewaardeerd. Een medewerker die zijn iPhone had laten vallen waardoor er een barst in het scherm zat, gaf me die telefoon samen met geld voor een reparatie. Hij vond dat ik zijn kantoor altijd zo goed schoonmaakte. Dit was zijn "dank je wel". Hij doet het perfect, ik gebruik hem nog steeds.'

'Als ik thuiskom, ga ik rusten en luister ik gospel. Daarna ga ik koken en breng ik tijd door met mijn partner en zootje van zeven, een erg stoere jongen, haha. Ik kijk graag naar natuurprogramma's op National Geographic; die verbinden je met een wereld die je in het dagelijks leven niet ziet.'

'Mijn vrouw en ik zijn allebei Ghanees. Voor werk zijn we naar Nederland gekomen. Mijn ouders wonen er nog, ik zoek ze eenmaal per jaar op. Ik mis hen wel, maar deze maand ga ik er weer naartoe.'

Angelique van Leeuwen (37), Van Steenis-gebouw:

'Ik ben geen ochtendmens, heb altijd moeite met opstaan, maar ben nog nooit te laat geweest. Om half zes sta ik op, dan ga ik de make-up in. Je moet er wel een beetje toonbaar uitzien, hè.'

'Om zeven uur begin ik in het Van Steenis-gebouw met de begane grond. Daarna ga ik naar de derde verdieping, die ik als enige schoonmaak. Omdat het gebouw een plat dak heeft, is het er wel vaak warm, vooral in de zomer. Gelukkig is er op de begane grond een opslagplaats met heel veel boeken, waar een bepaald klimaat heerst om de boeken goed te houden. Daar is het altijd lekker koel dus soms koel ik daar dan even lekker af.'

'Ik merk dat er steeds meer wordt beknibbeld. We moeten met steeds minder mensen meer werk doen. Ik vind het werk ook niet per se heel dankbaar, maar het geeft wel veel vrijheid. Ik bepaal zelf welke route ik afleg.'

'Ik begon bijna twintig jaar geleden in het Lipsius, als bijbaantje, en ben blijven hangen. Sommige gebouwen zijn wel viezer. Ik heb ook ooit bij Rechten schoongemaakt, daar zit een heel ander type mensen dan bij Archeologie. Het vrouwentoilet was daar zo vies, dat is gewoon te erg om te beschrijven. Maar goed,

daar zit ook meer volk dan hier. Maar laatst vond ik hier ook wel iets vies. Na een barbecue voor archeologen trof ik overgeefsel aan in het toilet. Ik dacht: wat is hier gebeurd?'

'Wat ik leuk vind aan deze werkomgeving, is dat je elk jaar een nieuwe lichte studenten ziet. Je ziet ze ook ouder worden. En je krijgt ook een beetje mee wat er allemaal aan onderzoek gebeurt. In de werkkamers zie ik botten liggen die zijn opgegraven, ik krijg mee dat er onderzoek wordt gedaan naar het effect van chemicaliën op waterdiertjes en ik lees de posters in de gangen. Je moet toch een beetje geïnteresseerd zijn in wat er hier gebeurt.'

'Na mijn werk is het vaak tijd voor het poetsen van mijn eigen huis. Voor hobby's maak ik de laatste tijd niet zoveel tijd meer, maar voorheen knutselde ik en maakte ik sieraden. Ik heb de mbo-opleiding detailhandel gedaan, in de richting mode, maar om daar echt goed in te worden had ik naar Parijs gemoeten.'

'Tot vorige week ging ik met mijn man en kinderen van 16 en 13 elk weekend naar onze stacaravan in Leimuider. Maar die hebben we net verkocht. Het was ideaal om even bij te komen van de werkweek. Hoewel, als vrouw ben je eigenlijk altijd bezig.'

Sabriena Trouwee: 'Bij de vrouwen is het vaker een zootje.'

Kennedy Ablordeppey: 'Ik vind ook weleens condooms.'

Angelique van Leeuwen: 'Ik dacht: wat is hier gebeurd?' Foto's Marc de Haan

Nieuws

Petitie tegen 'Van Rijn'

Onderzoekers uit de exacte wetenschappen zijn een petitie gestart tegen de plannen van de commissie-Van Rijn. Die commissie had op verzoek van onderwijsminister Van Engelshoven een plan gemaakt over hoe de financiering van onderwijs en onderzoek verbeterd kon worden, 'specifiek de knelpunten in de bekostiging van het bètatechnisch onderwijs en onderzoek'. Eén van de adviezen van die commissie was dat als je de bèta's het belangrijkste vindt, je dan dus geld weg moet halen bij de rest en aan de bèta's moet geven. 70 miljoen zou genoeg moeten zijn aldus Van Rijn en co, minder dan twee procent van de 4,2 miljard die naar de universiteiten gaat. Niet alle bèta's zijn echter blij met dat extra geld. De exacte wetenschappers binnen de Jonge Akademie, onderdeel van wetenschapskoepel KNAW, zijn een petitie gestart die stelt dat ze dat geld niet hoeven als het bij hun minstens even noodlijdende collega's wordt weggehaald. 'Wij vinden het schadelijk voor de Nederlandse wetenschap als geheel en voor bètawetenschappen in het bijzonder dat wetenschapsgebieden en wetenschappers op deze manier tegen elkaar uitgespeeld worden', aldus de Jonge Akademi.

Ombudsfunctionaris

Er moeten ombudsfunctionarissen aangenomen worden aan universiteiten. De Tweede Kamer heeft deze week een motie aangenomen die dat bepleit. D66-Kamerlid Paul van Meenen diende de motie vorige week in, naar aanleiding van recente rapporten over sociale onveiligheid bij universiteiten. Hij stelt dat 'publiek gefinancierde universiteiten adequate bescherming mogen verwachten'. De motie is bijna unaniem aangenomen; alleen het FvD stemde tegen. De Leidse universiteitsraad pleit al een hele tijd voor een ombudsman, maar het college houdt de boot af. Als de regering besluit dat er een ombudsfunctionaris moet komen, is dat dus goed nieuws voor de raad.

Biercantus XXL afgelast

De biercantus XXL, die op 28 juni zou plaatsvinden in de Johan Cruijff Arena, gaat niet door. De organisatoren plaatsen een berichtje op de website, waarin ze uitlegden dat er niet genoeg aanmeldingen waren om het evenement te laten plaatsvinden. De Utrechtse initiatiefnemers wilden met de cantus het wereldrecord voor de grootste biercantus verbreken. Het huidige record staat op 4040 deelnemers. De organisatoren lieten eerder aan *Mare* weten van de biercantus een jaarlijks evenement te willen maken. Mensen die al een kaartje hadden gekocht voor de biercantus XXL, krijgen hun geld terug.

DUWO bouwt meer studentenwoningen

DUWO gaat nog eens 470 studentenwoningen verhuren bij de Leidse Schans. De campus, in 2015 neergezet pal achter station Lammenschans, bestond tot nu toe uit 600 woningen. Vanaf juli worden de 470 nieuwe woningen verhuurd. Het zijn dezelfde woningen als in de andere blokken: studio's en tweekamerappartementen. Het doel is om uiteindelijk 1300 studentenwoningen te realiseren op die plek. Volgend jaar worden de laatste opgeleverd.

Vluchtelingenbeurs

NWO gaat de komende twee jaar door met de pilot 'Vluchtelingen in de Wetenschap', waar ze vorig jaar mee begonnen. Het programma werd opgezet om de aanstelling van gevluchte academici te financieren. Onder de nieuwe naam 'Hestia - Impuls voor Vluchtelingen in de Wetenschap' opende vorige week een nieuwe aanvraagronde. Academici die gevlucht zijn uit hun vaderland en minstens een masterdiploma hebben of gepromoveerd zijn, kunnen via een formulier hun interesse aangeven.

Kamer wil toch PhD-student

Motie aangenomen om proef door te zetten

Minister Van Engelshoven wil af van de proef met promotiestudenten, maar deze week stemde de Tweede Kamer voor een nieuwe ronde aanmeldingen.

DOOR SUSAN WICHGERS Promovendi zijn in principe in dienst bij de universiteit en krijgen salaris, net als alle andere medewerkers. In 2016 startte toenmalig onderwijsminister Bussemaker een proef met student-promovendi; zij worden gezien als student, en krijgen dus geen salaris maar een studiebeurs.

Financieel nadelig voor de betref-

fende promovendi, maar daar staat tegenover dat ze meer vrijheid hebben om een onderzoeksonderwerp te kiezen, en geen onderwijs hoeven te geven.

Het enthousiasme bleef uit: alleen de Groningse universiteit vroeg 850 plekken aan, en Erasmus kreeg er vijftien. Van de tweeduizend plekken die de minister beschikbaar stelde, was dus amper de helft gevuld.

Van Engelshoven kondigde daarom vorig jaar aan te stoppen met de proef, maar stuitte op veel kritiek. CDA en VVD dienden een motie in voor een nieuwe aanvraagronde voor student-promovendi.

Zij menen dat de proef niet goed genoeg is geëvalueerd. Hoewel de minister de motie ontraadde, kregen de indieners toch een meerderheid mee bij de stemming deze week.

Het Promovendi Netwerk Nederland (PNN) is niet te spreken over een nieuwe aanvraagronde voor beurspromovendi. Anne de Vries, voorzitter van PNN, zegt heel verbaasd te zijn: 'Er is geen reden om dit te doen, behalve dat het goedkoper is voor universiteiten. Meer promovendi voor minder geld. Het blijft gissen, maar het lijkt er sterk op dat dit een nare bezuinigingsronde is in plaats van een experiment.'

In de wet die dit experiment mogelijk maakt, staat dat het merendeel van de student-promovendi uiterlijk in 2018 moet starten, omdat het experiment in 2021 wordt geëvalueerd. 'Als er in 2020 nog een grote groep zou beginnen, is dat echt te laat. Dan zijn ze net een jaar bezig bij de evaluatie', aldus De Vries.

Als de minister meegaat met de motie, overweegt PNN een gang naar de rechter. De Vries: 'Er zijn nu al genoeg tekenen dat het geen succes is. De motie is niet alleen onverstandig, maar ook onwettig.'

Indiener Harry van der Molen (CDA) zei binnen twee weken een reactie van het kabinet te verwachten.

Oproep: wie wil Rembrandts lijk zijn?

Toneelambities? De organisatie van de Leidse Rembrandt Dagen is nog op zoek naar een (mannelijke) figurant die een lijk wil spelen op 13 en 14 juli. Die twee dagen vindt er een historisch theater in de binnenstad plaats, waaronder 'tableaux vivants' – levende schilderijen. Inmiddels heeft de organisatie met zo'n 300 acteurs en figuranten bijna alles rond, maar voor Rembrandts schilderij 'De Anatomische Les van Dr. Nicolaes Tulp' wordt er nog een aantal acteurs gezocht, onder andere voor het dode lichaam van Leidenaar Adriaan Adriaansz. Bij interesse kun je mailen naar leidsrembrandtdagen@gmail.com.

'Vervroeg tegoed voor extra studie'

De Tweede Kamer wil dat studenten al na het behalen van hun bachelor kunnen beschikken over hun studietoelagen van 2000 euro. Minister Van Engelshoven van Onderwijs is echter niet van plan aan de zogeheten studievoucher te sleutelen.

Toen het leenstelsel werd ingevoerd, sneuvelde de basisbeurs. Getroffen studenten kregen echter wel een doekje voor het bloeden: een studievoucher voor na- of bijscholing als het bachelor- én masterdiploma binnen is. De tegoedbon heeft een waarde van rond de 2000 euro. Dat geld krijgt de afgestudeerde niet zelf, maar is een korting op het college-/cursusgeld.

Deze tegoedbon kan vijf tot tien jaar na het afstuderen gebruikt worden. De Tweede Kamer zou graag zien dat die termijn verkort wordt, en dat afgestudeerden met alleen een bachelorbul al van het

potje gebruik kunnen maken. Het CDA en GroenLinks dienden vorige week een motie in waarin ze minister Van Engelshoven van Onderwijs oproepen niet alleen de weg vrij te maken voor afgestudeerde bachelors, maar ook dat de voucher bij meerdere opleidingen en instellingen gebruikt kan worden. De Kamer stemde, met uitzondering van de VVD-fractie, in met de motie.

De minister staat echter niet te trappelen om de Kamer tegemoet te komen. 'De reden om die vouchers inzetbaar te maken in een periode van vijf tot tien jaar na afstuderen, is om een impuls te geven aan levenslang ontwikkelen en deeltijdonderwijs', aldus de minister. Van Engelshoven: 'Als we vouchers op zeer korte termijn inzetbaar maken, dan verandert dat ook iets aan het doel.' Desondanks liet ze de Kamer weten te onderzoeken of de bon al na 'twee of drie jaar' ingezet kan worden. **VB**

Genoeg plek voor BHV-cursus

Hoewel het universiteitsbreed lastig is aan voldoende Bedrijfs hulpverleners te komen, is er voor studieverenigingen maar een beperkt aantal plaatsen om een BHV-cursus te volgen. Toch is de vraag voorsnóg kleiner dan het aanbod, zegt het Studieverenigingen OverlegPlatform (StOP).

Het is een heikel punt voor de Universiteit Leiden: het vinden van voldoende bedrijfs hulpverleners die in geval van calamiteiten werknemers en studenten in veiligheid brengen. Onlangs kwam de discussie weer aan de orde in de faculteitsraad Geesteswetenschappen. Daarin stelde een van de raadsleden dat er onder de bestuurders van studieverenigingen 'veel bereidheid' is voor het volgen van een BHV-cursus, maar dat zij daar niet allemaal voor in aanmerking komen. 'Zij moeten dan een motivatiebrief schrijven aan StOP,

die dit faciliteert, waarin moet worden uitgelegd waarom jouw studievereniging die cursus zou mogen volgen.'

StOP-secretaris Jan-Willem Weselink bevestigt dat de cursus een maximum aan deelnemers heeft, maar zegt ook dat dit allermist tot afwijzingen heeft geleid. 'De studieverenigingen vragen een bepaald aantal plekken aan, en tot nu toe was er minder vraag dan aanbod. Wij hebben dus geen enkele studievereniging hoeven afwijzen. Sterker nog, we hebben sommige verenigingen extra plekken toebedeeld, omdat de cursus niet vol zat.' De cursus wordt overigens niet door StOP, maar door het UFB gegeven.

In de Jaarrapportage Bedrijfs hulpverlening 2018 van de faculteit Geesteswetenschappen staat dat acht studieverenigingen van die faculteit aan de cursus hebben deelgenomen. **SVL**

‘Laat universiteiten studenten weren’

Selectie aan de poort is echt nodig, vindt adviesraad

Universiteiten moeten studenten kunnen weigeren, schrijft de Adviesraad voor Wetenschap, Technologie en Innovatie in een rapport over de toekomst van het hoger onderwijs en onderzoek. Universiteiten moeten een scherper profiel krijgen om te overleven. Dat kan met selectie aan de poort.

DOOR VINCENT BONGERS Minister Van Engelshoven van Onderwijs kan weer een rapport toevoegen aan haar immer uitdijende collectie adviezen over hoe het verder moet met hogescholen en universiteiten. Ditmaal schrijft de Adviesraad voor Wetenschap, Technologie en Innovatie (AWTI) dat het hoger onderwijs en onderzoek in Nederland ‘niet toekomstbestendig is.’

De raad, een onafhankelijke organisatie die parlement en regering adviseert, constateert dat er ‘een mismatch is’ tussen opleidingen en arbeidsmarkt, en dat lang niet alle studenten op een bij hen passende studie terecht komen.

Bovendien is het hoger onderwijs in Nederland te weinig voorbereid op ‘toekomstige leervragen’ en staat de ‘financiering onder druk’. Verder kan onderzoek veel sterker bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen dan nu gebeurt.

Een fundamenteel probleem is de verdeling van het onderwijs- en onderzoeksgeld. Universiteiten worden betaald voor de hoeveelheid

studenten die zij trekken. Ze knokken met elkaar om een zo groot mogelijk deel van de markt. Dat systeem is niet langer houdbaar, constateerde de commissie-Van Rijn onlangs ook al in haar rapport over de bekostiging van het hoger onderwijs.

De raad ziet de nodige oplossingen voor de steeds groter worden-

de financiële druk: de concurrentie moet uit het systeem. De neiging is nu om in het gevecht om de student zoveel mogelijk studies aan te bieden. Volgens de AWTI is het noodzakelijk dat universiteiten en hogescholen juist meer gaan specialiseren. ‘De instellingen moeten eerst een duidelijk profiel kiezen en vastleggen in bindende instellings-

plannen. Daarin leggen ze ook hun afspraken vast die ze maken met andere instellingen over samenwerking en hoe ze taken doelmatig verdelen of concentreren.’ Een deel van de bekostiging wordt ook gekoppeld aan het gekozen profiel.

De minister moet er ook op gaan toezien dat de instellingen die specialisatie doorvoeren. Wellicht

door een aparte organisatie op te zetten die de universiteiten en hogescholen in de gaten gaat houden.

De specialisatie brengt met zich mee dat universiteiten studenten moeten kunnen selecteren, aldus de raad. ‘Instellingen moeten de strategische keuzes rond selectie echter wel met elkaar afstemmen. Selectie mag immers niet leiden tot uitsluiting van studenten in het stelsel’, aldus de raad. ‘Studenten moeten een passende studie kunnen volgen, maar het kan zijn dat die opleiding wordt aangeboden bij een andere instelling dan die van hun eerste keuze.’

De roep om selectie aan de poort klinkt al jaren. De Universiteit Leiden deed in het collegejaar 2004-2005 een onderzoek bij de studies Italiaans, Frans, Duits en geschiedenis en psychologie naar selectie aan de poort. Toen bleek dat ‘ook studenten die op basis van selectie buiten de boot zouden vallen, later toch goede studieresultaten konden behalen’, zoals *Mare* schreef in 2006. De Leidse poort bleef dan ook open.

Tom van den Brink, voorzitter van het Interstedelijk Studenten Overleg liet in *de Volkskrant* weten dat opleidingen studenten nu ook al ‘aan allerlei testjes onderwerpen om te zien of ze geschikt zijn. Die methodes zijn vaak niet wetenschappelijk onderbouwd.’

Het Leidse college van bestuur is nu bezig om een universiteitsbreed systeem van verplichte matching op te zetten om zo aankomende studenten een beter beeld te geven van opleidingen. Studenten kunnen echter met dat systeem niet buiten de deur worden gehouden.

Veiligheid nog niet verbeterd

De veiligheid van het in 2017 gerenoveerde P.J. Vethgebouw is op sommige punten niet optimaal.

Dat blijkt uit het Arbo-veiligheid- en milieujaarverslag 2018. De afdeling Veiligheid, Gezondheid en Milieu (VGM) beoordeelde het gebouw op onder meer brandbestrijding, nooduitgangen, liften en noodverlichting. VGM stelt daarin vast dat hoogteverschillen onvoldoende zijn gemarkeerd, de vluchtwegaanduiding op sommige plaatsen niet goed zichtbaar is, de balustrade in de bibliotheek te laag is, en blusmiddelen onvoldoende zichtbaar zijn. Ook draait de vluchtdoer naar de Nonnensteeg tegen de richting in.

‘In 2018 is het door Vastgoed toegezegde plan van aanpak nog niet opgesteld’, staat in het verslag. ‘De aandachtspunten zijn in het overleg tussen faculteit en Vastgoed aan de orde geweest. Tot op heden zijn er door Vastgoed geen maatregelen genomen om de veiligheid te verbeteren.’

Om de aandacht op de gebreken te blijven vestigen, is deze zogenoemde risico-inventarisatie & -evaluatie opnieuw opgenomen in het jaarplan 2019 van de faculteit Geesteswetenschappen.

Ook staat in het jaarverslag dat in de douches van het LAK-theater een ‘hardnekkige’ legionellabesmetting gaande is. De studenten en mede-

werkers van het LAK-theater zijn hierover geïnformeerd door middel van een brief van de biologische veiligheidsfunctionaris van de afdeling Veiligheid en Milieu. Reden tot paniek is er echter niet, legt assistent Biologische Veiligheid Miranda Pellenkoff van de Universiteit Leiden desgevraagd uit. ‘Die douches zijn helemaal afgesloten en er komt een nieuw leidingsysteem. Momenteel kan niemand er gebruik van maken.’ Het zou gaan om vier douches, verdeeld over twee kleedruimtes. Overigens geeft Pellenkoff aan dat de douches in de universiteitsgebouwen doorgaans wekelijks automatisch worden doorgespoeld om de kans op legionella te verkleinen. **SVL**

‘Integratie Den Haag niet nodig’

Hoewel een deel van de faculteit Geesteswetenschappen in Den Haag is gevestigd, is het niet nodig om de integratie met Leiden te bevorderen. Dat stelt de Commissie Integratie met Den Haag.

In Den Haag zijn twee bacheloropleidingen en een masteropleiding gevestigd die onder de faculteit Geesteswetenschappen vallen: de bachelors International Studies en Urban Studies, en de master International Relations.

De commissie, bestaande uit Fabienne Miltenburg (CSL), Schelte van Deventer (LVS) en Jelle Osinga (ONS), wilde de vraag beantwoorden of, en zo ja hoe, deze opleidingen in Den Haag beter konden worden geïntegreerd bij de Leidse afdeling.

Het antwoord: ‘Nee, we moeten de integratie niet verbeteren’, zegt Miltenburg. ‘Den Haag heeft een eigen sportcentrum, een eigen bieb, een ruimte om samen te komen zoals Beehive en het restaurant in Wijnhaven. Qua faciliteiten hebben Leiden en Den Haag elkaar dus al niet nodig.’

Maar ook inhoudelijk ziet Miltenburg geen toegevoegde waarde in meer integratie. ‘De opleidingen in Den Haag hebben heel veel aan elkaar, er worden lezingen, symposia en sportevenementen georganiseerd en er is een levendige studie-

verenigingscultuur. De campus is al een eigen geheel.’

Volgens Miltenburg hebben de studenten in Den Haag dan ook weinig aan Leiden. ‘En de OV-kosten staan hen ook nog eens tegen.’

Ook het schaarse aantal studieplekken in Den Haag stimuleert studenten niet naar Leiden te komen, zegt Miltenburg. ‘In Leiden geldt hetzelfde probleem. Bovendien doet Den Haag er alles aan om meer studieplekken te creëren. Zo hebben ze het gebouw boven het station er weer bij gehoord.’

Wel signaleert Miltenburg een ander knelpunt: het beperkte aanbod aan Haagse minoren.

‘In Leiden is er veel meer keuze, maar wij denken dat veel studenten toch maar een minor kiezen in Den Haag om niet die OV-kosten te hebben. Zeker internationale studenten die geen reiskostenvergoeding krijgen, zijn voor een retourtje 7,20 euro kwijt. Dat is een zorg.’ De commissie heeft het faculteitsbestuur gevraagd daar een oplossing voor te bedenken.

Overigens is deze discussie niet nieuw: al in 2014 worstelde de faculteit met de vraag hoe Den Haag meer bij Leiden kon worden betrokken. Destijds werd geopperd een pendelbus tussen de steden in te zetten om zo de reiskosten met de trein te omzeilen. Dat plan is nooit verwezenlijkt. **SVL**

Wetenschapsagenda verstrekt 61 miljoen

Afgelopen woensdag is er voor het eerst serieus onderzoeksgeld uitgedeeld namens de Nationale Wetenschapsagenda.

Er was ooit een idee dat de vragen van burgers mee moesten bepalen waar wetenschappers onderzoek naar deden.

Een paar jaar polderen later lijkt de Nationale Wetenschapsagenda opvallend veel op een gewone onderzoeksbeurzen zoals subsidieverstrekker NWO ze wel vaker verstrekt. De 11.000 vragen zijn teruggebracht tot 140 ‘clustervragen’, waar 25 ‘routes’ doorheen zijn getrokken. Onderzoekers moesten een samenwerkings-

verband (een consortium) vormen met niet-universitaire kennisinstellingen en niet-kennisinstellingen, die als het ware ‘de maatschappij’ moeten voorstellen in het verhaal. Het grootste gedeelte van het wetenschapsagenda-geld wordt vanaf nu jaarlijks uitgedeeld voor ‘Onderzoek op Routes door Consortia’: ORC.

De volgende keer moet de toekenning wel ietsje slimmer, lijkt het. Nu hebben slechts zeventien van de meer dan driehonderd (net iets meer dan vijf procent) aanvragende consortia ORC-geld gekregen. 61 miljoen euro in totaal, waarvan zeven miljoen door de consortiumpartners.

oBijviervandieprojectenzijnLeid-

se onderzoekers betrokken. De universiteit en het LUMC zitten samen in een groter samenwerkingsverband dat de neuropsychiatrische zorg voor mensen met zeldzame genetische aandoeningen moet verbeteren, en in een onderzoek naar beleidsmaatregelen tegen virusuitbraken.

Bioloog Peter Klinkhamer is projectleider voor een onderzoek dat gaat proberen om de kleverige klierharen van sommige planten na te maken, als milieuvriendelijke gewasbescherming. Leidse natuurkundigen werken mee aan een quantum-microscop, die het gedrag van elektronen op nanoschaal in beeld moet brengen. **BB**

En hap... weg is

De Masai, die vroeger wraak namen op leeuwen die hun vee opaten, zijn uitgegroeid tot natu

> Vervolg van de voorpagina

'Aan het eind van de jaren negentig was de leeuw in Amboseli National Park compleet uitgestorven, gedood door de Masai', zegt De Iongh. 'Langzaam zijn ze uit de omliggende gebieden weer teruggekeerd.'

Vanaf 2007 is de Universiteit Leiden samen met Stichting Leo (een organisatie die grote carnivoren in Afrika wil beschermen) en KWS in Nairobi National Park begonnen met het zenderen van leeuwen. 'De afgelopen jaren hebben we er minstens twaalf voorzien van een halsband met een zender. Via de satelliet kunnen we zien waar leeuwen regelmatig 's nachts het park uitgaan en met de bevolking in conflict komen.'

Tegelijkertijd startte het programma Living with Lions dat voornamelijk Masai-krijgers opleidt tot leeuwenwachters. Deze zogeheten Moran, een leeftijdsgroep van 16 tot 21 jaar, leven in de bush en beschermen het gebied tegen buitenstaanders. Ze zijn dapper, eten geen bushmeat, jagen niet en zijn zo de ideale natuurbeschermers. De Masai zijn dus veranderd van vijand tot vriend. Tegenwoordig verhuren ze ook delen van hun grond als natuurgebied, ze werken in lodges, als chauffeur of als gids. Naast veehouderij zijn toerisme en natuurbeheer uitgegroeid tot belangrijke alternatieve inkomstenbron. De Iongh: 'KWS heeft ook educatieve programma's. Kinderen leren hier hoe waardevol deze wildernis is. Zo ontstaat er draagvlak voor beheer.'

Anders dan in andere Afrikaanse landen is het doden van wild en de handel in bushmeat in Kenia bij wet verboden. De overheid hanteert een zerotolerancebeleid. 'De strijd tussen mens en leeuw bestaat nog steeds, maar is minder schadelijk', vertelt de Iongh. 'De traditionele initiatierite waarbij een Masai-krijger zijn moeder toont door een leeuw te doden is nu verboden, dat scheelt al enorm. Doordat een deel van de Masai, met name rond Amboseli National Park, is overgestapt op natuurbeheer is de leeuwenstand daar sterk verbeterd. De populatie is enorm gegroeid, het zijn er op dit moment zelfs al te veel. Omdat leeuwen doden verboden is, kan dat overschot een probleem worden, want ook lastige exemplaren, die te vaak in aanraking komen met mensen of vee, mogen niet worden afgeschoten.'

De overheid verplaatst deze 'probleemleeuwen', vaak naar Meru National Park aan de voet van Mount Kenya. 'Het resultaat hiervan is twijfelachtig', zegt De Iongh. 'Ze zorgen vaak opnieuw voor problemen, en als de aanwezige *prides* ze vervolgens het gebied uitjagen, komen ze weer in aanvaring met de bevolking. De leeuwen worden dan vaak alsnog gedood door plaatselijke veehouders.'

De avond valt over Nairobi National Park als Nickson Parmisa, voorzitter van het lokale Masai-comité, zijn schapen en geiten de veilige boma in leidt. 'Naast het hekwerk en de doornstruiken hebben we hier ook knipperlichten geïnstalleerd. We verliezen nog steeds vee, maar tegenwoordig meer overdag. Beneden bij de rivier drinken onze beesten. Dat is de grens met het park, aan de

andere kant van het water zitten de leeuwen. Als een herder niet goed oppast, pakken ze zo een schaap of een geit. Daarom zijn we blij met de zenders die sommige leeuwen dragen: zo weten we waar ze zijn en kunnen we die gebieden mijden.'

Parmisa zegt te weten welke leeuwen de onruststokers zijn. 'Trouble lions zijn net als wij: ze willen ook gewoon leven. Ik spreek ook nooit van "conflict" maar heb het over "interactie". Het is onze verantwoordelijkheid als mens te co-existeren met de leeuwen. Als je ingrijpt in het ecosysteem door bijvoorbeeld alle leeuwen hier weg te halen, groeit het aantal herbivoren. De concurrentie tussen het vee en de wilde grazers om het grasland wordt dan te hevig.'

Het is nog donker als De Iongh met een groep studenten en promovendus Luka Narisha het Meru National Park inrijdt. Samen zetten ze zogeheten 'transecten' uit. Dat zijn gebieden waar de komende drie maanden tellingen verrichten. Olifanten, zebra's, giraffes, neushoorns, leeuwen: van alle soorten worden de aantallen nauwkeurig bijgehouden. Een afstandmeter en gps bepalen de bijbehorende locaties.

Als de Toyota Landcruiser een bocht neemt, springt een jongetje van de weg de bosjes in. Hij rent achter zijn schapen en geiten aan en laat van schrik zijn kan met water vallen. Vee laten grazen in het park is verboden. De schapen en geiten zijn een makkelijk feestmaal voor de leeuwen. Toch nemen sommige

'Het is onze verantwoordelijkheid als mens te co-existeren met de leeuwen'

herders het risico: in het park is namelijk meer water en dus groener gras te vinden. Als de rangers het jongetje te pakken krijgen, moeten zijn ouders een boete van 200.000 shilling betalen, 2000 euro, of een gevangenisstraf uitzitten van zes maanden tot een jaar. Maar hij heeft geluk, en weet te ontkomen.

Rondcirkelende gieren verraden de aanwezigheid van een *kill*. Narisha gaat te voet op onderzoek uit en verdwijnt tussen de struiken. Dat is zeker niet ongevaarlijk: een leeuw kan in de buurt zijn en zijn prooi bewaken. Het karkas van een buffel blijkt al nagenoeg te zijn kaalgevreten. Het zou een of twee dagen oud kunnen zijn, schat Narisha. De studenten vinden waar ze voor kwamen: *scat*, oftewel leeuwenpoep. Ze beginnen monsters te verzamelen.

Twee mannetjesleeuwen van de 'square tank pride' liggen al de hele middag te slapen in de schaduw van een boompje in Lake Nakuru National Park. Dat er een aantal auto's vijftig meter verderop geparkeerd staat, doet ze niets. KWS-veearts Titus Kaitho rijdt er voorzichtig naar toe, legt zijn geweer aan en schiet. Geschrokken springen de leeuwen op. Bij één mannetje steekt een pluimpje uit zijn dij. Met zijn bek weet hij het felroze pijltje er nog uit te trekken. Te laat, want het verdovingsmiddel

mijn camera

urbeschermers

Foto's Taco van der Eb

begint al te werken. Langzaam valt hij in slaap.

Met grommende motor rijden de rangers op de tweede leeuw af om hem weg te jagen. Die maakt zich niet al te druk en valt vijftig meter verder weer in slaap. De veearts, de rangers, de onderzoekers en studenten springen allemaal uit de auto's. Gewapende rangers houden de tweede leeuw in de gaten. Een andere ranger tilt de massieve kop van het slapende dier op zodat Francis Lesilau de halsband kan omdoen. Er wordt in stilte gewerkt. Hans de Jongh en Monica Chege van KWS draaien de moeren en bouten van de zender vast.

Het schemert inmiddels, als de veearts het tegenmiddel van de verdoving toedient. De leeuw heeft echter geen enkele haast om wakker te worden. Soms tilt hij zijn kop even op, om vervolgens weer lekker verder te slapen.

Zodra de jakhalzen en hyena's een stuk te pakken krijgen, klinkt het gekraak van botten

Om het moment van ontwaken zo goed mogelijk vast te leggen heb ik een camera op een statief neergezet waarmee ik via een afstandsbediening kan fotograferen. Het is donker als de leeuw eindelijk opstaat. Hij loopt meteen op mijn camera af. En hap... begint er aan te knagen. Ben, een Masai-chauffeur, ziet het gebeuren, start zijn auto en probeert hem bij de apparatuur weg te jagen.

Tevergeefs: de leeuw is niet van plan zijn buit af te staan en begint te rennen – mét camera en statief in zijn bek. Drie Landcruisers racen door de inktzwarte bush achter hem aan. In het licht van de koplampen is af en toe een flits van het sprintende beest te zien. Pas als het dier na een wilde achtervolging is omsingeld, laat hij de camera los en vlucht weg. Breed grijnzend vist een ranger het toestel uit de bosjes.

'Ik had er drie vandaag. Eén *scat* was zo vers, die hebben we een paar uur eerder gelegd zien worden. *Disgusting*, alsof je vla probeert te grijpen met een krokant laagje erop.' Via WhatsApp komen er berichten binnen op de telefoons van de Leidse biologiestudenten Iris Noordermeer en Dionne Jacobs. Onder leiding van Kevin Groen verzamelen negen studenten, drie maanden lang data in vier nationale parken. De resultaten deelt Groen met de onderzoekers van Kenia Wildlife Service, Monica Chege, Luka Narisha en Francis Lesilau die ook verbonden zijn aan de Universiteit Leiden.

Ze komen net aan in Amboseli National Park als een volwassen mannetjesleeuw een wildebeest zijn laatste adem laat uitblazen. Op een afstandje kijken andere wildebeesten, zebra's en gazelles toe. Het is bloedheet op de vlakke en de leeuw probeert met al zijn kracht zijn prooi naar de schaduw van een struik te slepen. Maar het beest is te zwaar: na een paar pogingen geeft hij op en begint aan zijn maal in de zinderende hitte.

'Naast het in kaart brengen van de

leeuwenpopulatie tellen we ook de verschillende soorten prooidieren,' zegt Groen. 'Uit onderzoek van de mest van de leeuwen kan je zien welk dieet ze hebben en wat hun voorkeuren zijn. Standaard doen we dit door middel van haaranalyse, maar ik wil ook DNA gaan analyseren. Dan weet je precies wat een leeuw heeft gegeten, ook de kleine dieren die je bij tellingen in het veld over het hoofd ziet of er bij haaranalyse tussendoor glippen. Als je wilt dat leeuwen niet buiten het park snacken, moet je ervoor zorgen dat er genoeg wilde prooidieren zijn om ze gelukkig te houden. Daar kun je het beleid op aanpassen.'

Tegelijkertijd biedt een hek ook niet altijd de oplossing, weet Groen. 'In een afgesloten park komen grazers vaker in aanraking met een leeuw of een ander roofdier, waardoor ze alerter worden en minder gaan grazen. Dan kan er namelijk een soort *landscape of fear* ontstaan. Als grasland minder begraaft wordt, ontstaan er meer bosjes, waar bepaalde dieren niet van houden. Dat heeft ook weer invloed op de populatie.'

Die avond liggen er drie leeuwen langs een bosrand. Nadat alle andere auto's met toeristen zijn weggereden, voeren de onderzoekers een zogeheten '*calling station*' uit. Met een versterker wordt het geluid van een prooidier afgespeeld. Zodra het gekerm van een wildebeest in nood over de vlakke schalt, steken de eerste leeuwen hun kop op. Het worden er steeds meer. De grote groep staat rustig op en begint richting het geluid te lopen. Het zijn er dertien: vrouwtjes, jongvolwassenen en een aantal jongeren die nog vlekken in hun vacht hebben.

Zodra het donker is, gaan de onderzoekers terug met goede hoop de volgende dag hier *scat* te vinden. 's Avonds laat pipetteren Iris en Dionne ethanol in de ampullen waarin de samples worden verzameld. Nog snel even slapen, om vijf uur gaat de wekker weer.

De volgende ochtend stuiten de onderzoekers op een *kill*: een leeuw heeft een wildebeest en haar jong gedood. Terwijl twee jongen van de leeuw zich te goed doen aan het kadaver, hangen er op enkele meters afstand jakhalzen en hyena's rond. Zodra die een stuk te pakken krijgen, klinkt het gekraak van de botten die ze tussen hun kaken versplinteren. Luid tetterend jagen enkele olifanten verderop een ander stel leeuwen weg.

Het mannetje, dat gister het wildebeest probeerde te verslepen, ligt inmiddels in de schaduw van de struik. Het karkas is niet te zien, zijn vrouwtje met twee pasgeboren welpen wel. Uitstappen om *scat* te verzamelen is nu geen optie.

Het team besluit door te rijden naar de plek waar ze gisteren de grote troep hebben gezien. Daar is de kust nu wel veilig: die leeuwen zijn inmiddels verderop gesignaleerd. Enthousiast worden de ampullen en plastic grijpzakken gevuld.

Het zijn de eerste monsters uit Amboseli National Park, dat bericht moet op WhatsApp! Op de terugweg begint een wat muffe geur de auto te vullen.

DOOR TACO VAN DER EB

F.C. Klassenstrijd

De Leidse geschiedenis van de Socialistische Partij

De strijd tegen het kapitalisme moest op de fabrieksvloer worden gevoerd, vonden studenten in de jaren zeventig. Om dichterbij de arbeider te staan werden ze zelf lasser, beschrijft historicus Bart van der Steen in zijn boek over het ontstaan van de SP.

DOOR VINCENT BONGERS 'Bij zijn introductie stelde hij zich voor als Henri. Toen legde ik hem uit dat je met zo'n naam toch moeilijk toegang had tot een arbeidersbuurt. Dat zegt Gerard Harmes, in september 1971 secretaris van de Marxistisch-Leninistische Studentenbond (MLS) in Leiden, als een nieuw lid zich bij de organisatie heeft gemeld. 'Ik vroeg hem of hij het er mee eens was dat hij in het vervolg door ons Harry genoemd werd. Hij vond dat prima.'

'Henri was Henri Boddé, de oudere broer van musicus en voormalig cabaretier Mike', zegt universitair docent geschiedenis Bart van der Steen die in het net verschenen boek *In Leiden moet het anders* het ontstaan van de Leidse afdeling van de Socialistische Partij schetst. De MLS was een van de directe voorlopers van de partij. 'Die naamsverandering beperkte zich overigens niet tot de MLS, ook daarbuiten ging hij zichzelf als Harry aanduiden.'

De aanpassing van de naam is een voorbeeld in het boek van hoe in het begin van de SP een kleine groep links-activistische Leidse studenten vond dat zij dichterbij de arbeider moest staan. De strijd tegen het kapitalisme werd namelijk eerst en vooral op de fabrieksvloer gevoerd. Dat idee uitte zich onder andere in zogeheten "arbeiderisme". De MLS preeks bijvoorbeeld in 1970 het besluit van leden om 'baard en haren af te scheren, om domweg één te zijn met de arbeiders', schreef de verenigingskrant. Een klein aantal van de studenten ging naast hun studie ook daadwerkelijk in de fabriek werken (zie kader).

De MLS was verbonden aan de Kommunistische Eenheidsbeweging Nederland (KEN), de voorloper van de SP. Deze organisatie publiceerde een krant: *De Tribune*. 'Tijdens het colporteren vonden sommigen het nodig om harde boeren of scheten te laten', vertelt Harmes in Van der Steens boek. 'Als de mensen geen *Tribune* wilden kopen, dan waren er een paar van ons die terugriepen: "Bekijk het!" Dat was

een typisch Leidse interpretatie van het arbeiderisme. Ik was niet zo aangehouden tot die cultuur.'

Er was ook alle ruimte om het anders aan te pakken, legt Van der Steen uit. 'Het was allemaal niet zo rigide. Het idee is vaak dat leden zich aan strikte kaderdiscipline dienden te houden en in de fabriek moesten werken. In werkelijkheid was het niet zo zwart-wit. Binnen de organisatie waren er allerlei verschillende ideeën over het verwezenlijken van idealen. De SP nam eigenlijk al heel vroeg afstand van dat "arbeiderisme" en wist daardoor te groeien tot een lokaal gewortelde partij.'

Er was nog maar één onderzoek naar een lokale afdeling van de SP, namelijk die van Oss. 'Dat is de meest succesvolle afdeling, maar daardoor niet representatief voor de partij als geheel', aldus de historicus. 'Met dit boek krijg je goed zicht op de afdelingen in de Randstad. Ik ben overigens zelf niet meer actief in de

'Sommigen vonden het nodig om harde boeren of scheten te laten'

SP. Als je schrijft moet je namelijk wel de nodige afstand houden. Ik richt me ook op een periode van de partij (1970-1982) die wat verder weg in de geschiedenis ligt.'

De radicale organisaties die de basis vormen van de Leidse SP kwamen deels voort uit de Algemene Leidse Studentenvereniging (ALSV). 'Die voerde eind jaren 60 heel veel actie. Het belangrijkste punt was de democratisering van de universiteit. In 1969 werd het Academiegebouw van de Leidse universiteit elf dagen bezet. Die actie was heel succesvol, want de bestuursstructuren veranderden. Vervolgens scheurde de ALSV. Een heel groot deel van de studenten dacht: "Nu zijn we klaar." Een klein deel zei: "We moeten juist verder!"'

Het idee dat de KEN echt een partij moest worden, leeft al vanaf het begin. 'Eerst veranderde de naam in de Kommunistische Partij Nederland/Marxistisch-Leninistisch, maar dat was wel een hele mond vol. Dat werd de Socialistische Partij.'

Actie voeren was en is belangrijk voor de partij. 'Het ging van heel kleine zaken naar heel grote kwesties. Er werd actie gevoerd voor een

Actie voeren was belangrijk voor de partij, zowel landelijk als lokaal. Foto's uit besproken boek

speeltuin, of voor twee gezinnen die huisvesting nodig hadden. Maar ook voor landelijke maatregelen, zoals de invoering van milieubelasting voor huishoudens, met de slogan: "Geen belasting op ontlasting"

De lokale acties hadden ook landelijk effect. 'Een voorbeeld zijn de protesten in 1976 tegen stoflozingen van een asbestzagerij in Leiderdorp. Die leidden tot het versneld aannemen van het landelijk asbestbesluit dat het gebruik van dat materiaal aan banden legde.

'Sommige acties waren echt een

enorm succes. Zo wist de aan de SP verbonden Bond van Huurders en Woningzoekenden (BHW) in 1973 een huurverhoging van in zeer slechte staat verkerende vooroorlogse Leidse woningen te voorkomen.'

Toch slaagde de SP er echter nog niet in om ook electorale successen te boeken. 'De pers, maar ook andere politieke partijen, stonden in het begin heel wantrouwend tegenover de partij. Ze waren vooral kritisch over de BHW, omdat SP'ers hun eigen rol daarin niet duidelijk maakten. Voor de buitenwacht was het

niet altijd helder: "Wat vindt deze partij nu eigenlijk?"'

Dat veranderde in 1978 met de oprichting van de SP Hulp- en informatiedienst, die alle acties en campagnes ging organiseren. 'De partij werd transparanter en kreeg vervolgens meer steun en aandacht in de media. Bij de gemeenteraadsverkiezingen in 1982 haalde de partij dan ook haar eerste Leidse zetel.'

Bart van der Steen, *In Leiden moet het anders*. Uitgeverij Verloren, 176 pgs, € 19

'Jehova's getuigen waren bang voor ons'

Universitair docent Nederlands Ton Harmsen was een linkse activist in zijn studietijd. 'Ik wilde het maoïsme niet bestuderen in de bibliotheek, maar in de fabriek.'

'In de Algemene Leidse Studentenvereniging was een groepje dat acties met arbeiders ging organiseren. Tegen vervuiling, uitbuiting en huurverhoging', aldus docent vroegmoderne letterkunde Ton Harmsen (1948). 'We voetballen in F.C. Klassenstrijd, we verkochten de *Rode Tribune* langs de deuren, de Jehova's getuigen waren bang voor ons. En we discussieerden met studenten, hasjrokkende hippies waar we diep op neerkeken.

'Ik sloot mij aan bij de Kommunistische Eenheidsbeweging Nederland omdat ik werk van Marx en Mao had gelezen waarin ik mijn eigen ideeën herkende: het historisch materialisme, dat de werkelijkheid beschrijft vanuit objectieve wetmatigheden en niet vanuit subjectieve ideeën.

'Ik studeerde Nederlands. Bij sinologie volgde ik college bij Cornelis Schepel, de vertaler van het Rode Boekje. Ik wilde het maoïsme niet bestuderen in de bibliotheek, maar in de fabriek. Wij moesten niet over de arbeiders praten, maar ons met hen verbinden. Dat betekende dat een aantal van ons in een fabriek ging werken.

'Ik leerde een lasapparaat en een

vierkleurendrukkers te bedienen. Mijn huisgenoten in de flat aan de Rijn- en Schiekade hebben mij in leven gehouden door mij tussen het lassen, colporteren en vergaderen door aardappelen, vlees en groente voor te zetten.

'Het werken in de fabriek was de eerste kennismaking met de mensen die de geschiedenis maken. En hoe meer ik met ze praatte en van ze leerde, werd het mij steeds duidelijker dat hun machteloosheid niet betekende dat ze onmondig waren.

'Bij de drukkerij werkte ik met Algerijnen die discussiëren over literatuur en film, en met Nederlanders die op rake wijze de spot konden drijven met de dandy die eigenaar-directeur van de fabriek was. Ze noemden hem Jan Safari. Toen hij eens om drie uur 's nachts een paar vrienden zijn drukkerij liet zien, waren wij juist de waterbakken aan het schoonmaken, bovenop de pers. Dat verspreidde een vreselijke stank. Onze directeur riep: 'Het ruikt hier naar frikandellen', waarop de drukker naar beneden riep: 'Ik weet niet waar jij je frikandellen haalt?' Zo stond hij voor schut voor zijn eigen vrienden, en de drukker moest de volgende dag op kantoor komen om zijn excuus aan te bieden. Maar voor ons was hij een held.

'Ik gaf ook cursussen over marxisme-leninisme aan de universiteit. In het boek staat dat ik dat in een lasoveral

deed - ik weet werkelijk niet meer of dat zo is, maar misschien kwam ik toen direct van de Electrolasmaatschappij naar de cursuszaal.'

De installatie 'Plastikophobia' van de Canadese kunstenaar Benjamin Von Wong is gemaakt van achttienduizend plastic bekertjes.

Hoeveel drijft er? En waarheen?

Onderzoekers en burgers brengen Leids drijfvuil in kaart

Het Citizen Science Lab gaat samen met de bevolking van Leiden de hoeveelheid plastic afval in de grachten inventariseren. 'Dit gaat verder dan een publicatie in een vakblad.'

DOOR BART BRAUN De Britse schrijver Douglas Adams introduceerde ooit het idee van het *Somebody Else's Problem Field*. De *Hitchhiker's Guide to the Galaxy*-serie bestaat uit grappig bedoelde sciencefiction, en in die boeken is het een technologie die dingen spotgoedkoop onzichtbaar kan maken. Het berust namelijk op de natuurlijke neiging van mensen om dingen niet te zien als het Iemand Anders Z'n Probleem is: 'Je hersenen knippen het gewoon weg, als een blinde vlek.'

Het was een grap, snel opgeschreven terwijl een wanhopige uitgever in Adams' nek hijgde over de vele gemiste deadlines. Pas later, toen de schrijver zich ging inzetten voor het milieu, besefte hij wat een krachtige metafoer de SEP-velden eigenlijk zijn. De wereld zit er vol mee.

Neem zwerfvuil. U heeft dat uiteraard niet op straat geflikkerd, want u bent een fatsoenlijk mens. Als er peuken en drinkflesjes in de straten liggen, heeft dat geen directe gevolgen voor uw gezondheid of uw inkomen. Natuurlijk, uiteraard: *iemand* zou het op moeten ruimen.

Pas als je zegt '...en die iemand, dat ben ik, kom je erachter hoeveel er eigenlijk ligt. Of drijft, in waterrijke steden als Leiden waar afval

maar al te snel de gracht in waait. Je neemt je voor je eigen straat schoon te maken, en je verpest je rug. Je stapt in een kano om drijfvuil op te vissen uit een ogenschijnlijk schone gracht, en moedeloos sleep je zak na zak de kant op.

Nu telt Leiden nog relatief veel mensen die drijfvuil *wel* hun probleem vinden. Er is activist Merijn Tinga, aka de *Plastic Soup Surfer*. De grachtenbiologen van OnderWater in Leiden lenen hun kajaks uit aan iedereen die belooft onderweg plastic op te ruimen. Er zijn de drie biologiestudenten die dat deden op de dag na het Leidens Ontzet, en die de Canal Cups-actie opzetten om de gemeente plastic bekertjes in de ban te laten doen. Toen de Universiteit en de Gemeente van Leiden aankondigden dat er ter ere van haar 444ste verjaardag een potje geld kwam voor *citizen science*-projecten, was het dus ook niet zo verrassend dat er meerdere voorstellen van inwoners binnenkwamen voor onderzoek naar grachtenvuil.

Citizen science, voor wie het gemist had, is een verzamelnaam voor vormen van wetenschappelijk onderzoek waarbij wetenschappers en niet-wetenschappers samenwerken. De jaarlijkse tuinvogeltelling van de Vogelbescherming is een bekend voorbeeld, of het deels Leidse iS-pex-project, dat mensen een opzetstukje gaf om met hun telefoon fijnstofmetingen te doen. De Leidse milieuwetenschapper Thijs Bosker runde een project waarbij toeristen strandzand verzamelden, zodat hij en zijn collega's konden bepalen

hoeveel plastic daarin zat.

Er komt een burgerwetenschapproject over Leids drijfvuil, en Bosker is erbij betrokken, vertelt Liselotte Rambonnet van het Citizen Science Lab van de Universiteit Leiden. De lijntjes zijn kort: de inmiddels afgestudeerde Rambonnet was een van de drie biologiestudenten van Canal Cups.

'Waar komen al die drijvende bekertjes terecht?' vat Rambonnet de onderzoeksvraag samen. 'TNO heeft in Azië een methode ontwikkeld om de hoeveelheid drijfvuil te schatten. Je meet vanaf bruggen hoeveel er langs komt stromen. In Leiden werkt dat niet zo goed, omdat er weinig stroming is, maar het idee dat een brug een goed punt is voor metingen, blijft.' Het Leidse onderzoek gaat erop neerkomen dat de burgerwetenschappers foto's maken vanaf een brug, en dan aangeven hoeveel plastic er te zien is. 'Ook gaan we de verhouding plastic en natuurlijk materiaal in meerkolven onderzoeken. Mogelijk zegt dit ook iets over hoe vervuuld hun omgeving is.'

Rambonnet: 'Hoeveel plastic komt de stad in? Hoeveel gaat eruit? Je hebt plekken in het water waar het plastic zich ophoopt, de *hot spots*. Komt al het drijfvuil uiteindelijk daar terecht? Dat is kennis die je helpt om de beste maatregelen te nemen. Er waren ook mensen die voorstelden om gps-trackers in drijfvuil te stoppen, zodat je kan meten waar het belandt. Dat is lastig om uit te voeren in een citizen science-project. En: we willen niet nog

meer plastic in de grachten stoppen.'

Maandag is er een bijeenkomst in Scheltema over het onderzoek. 'We willen weten hoe de potentiële deelnemers over het project denken. Welke vragen leven er lokaal, en wat moet er met de data gebeuren? Professionele wetenschappers zien de wensen van de burgerwetenschappers nog weleens over het hoofd. Maar de inwoners moeten het onderzoek wel gaan doen.'

Deze maand verscheen er een artikel van onder meer Rambonnet en Bosker in het *Marine Pollution Bulletin*, over *citizen science*-projecten rondom plastic. Hoezetjediahetbeste op, en hoe voor je ze het beste uit? De voornaamste conclusie: 'Er komt veel meer bij zulke projecten kijken dan de wetenschappers in eerste instantie denken. Communicatie en datamanagement kosten veel meer tijd, bijvoorbeeld. En als je project goed van de grond komt, heb je ineens ook heel veel data.'

De meeste burgers die meedoen aan zo'n project, doen dat omdat ze hopen dat er minder plastic in het milieu terecht komt. Ook Rambonnet, die het project begeleidt, is activiste. Zit die politieke insteek de zuivere wetenschap niet in de weg? 'Vanuit de wetenschappers is het primaire doel om kennis te genereren', verzekert ze. 'Maar de bedoeling is wel om verder te komen dan alleen een publicatie in een vakblad.'

Ideecafé: Plastic in de grachten
Scheltema Leiden,
maandag 17 juni, 20:00 u
Toegang gratis

Radiator

Voor het eerst is de radiostraling van een van de allergrootste structuren in het universum direct waargenomen, schrijven onder meer astronomen Huub Röttgering en Reinout van Weeren in *Science*. Het team wist de uitermate zwakke radiogolven tussen twee samensmelende clusters van sterrenstelsels te detecteren met de LOFAR-radiotelescoop. Die 'radiator' verbindt de clusters, is ongeveer honderdmaal zo lang als de Melkweg en ligt op een miljard lichtjaar van de aarde. Het heet bestaat voornamelijk uit lege ruimte en de aanwezige materie is ongelijkmatig verdeeld. Door zwaartekracht verzamelt die zich in een 'kosmisch web' van gaswolken, sterren, sterrenstelsels, clusters van sterrenstelsels en, op de grootste schaal, de filamenten daartussenin. Dat zijn massale, draadvormige structuren waarin de helft van alle zichtbare materie zich schijnt schuil te houden – zo wijzen kosmologische modellen uit. Het radiolicht dat nu is waargenomen, heet synchrotronstraling; die ontstaat als ultravervelde geladen deeltjes rond een magneetveld spiralen. Het bestaan van een magneetveld tussen de twee clusters is nu vastgesteld. Maar de oorsprong van zulke gigantische magneetvelden is onbekend. Ontstonden die bij de oerknal, of zijn ze pas later gevormd door sterrenstelsels?

Klimaatlibellen

Over heel Europa lijken de meeste libellensoorten te gedijen bij klimaatverandering. Anders dan veel van hun zoetwaterminnende buurtbewoners zijn volwassen libellen groot en kleurrijk. Ze laten zich gemakkelijk spotten en soorten zijn onderling te onderscheiden door het grote publiek. Dus lenen ze zich uitstekend voor grootschalige turfprojecten, voor *citizen science*. Verspreid over met name West-Europa zijn 99 van de 143 bekende soorten libellen te geïnventariseerd. Een internationaal team van wetenschappers heeft per jaar van 1990 tot en met 2015 gekeken naar de tellingen van 87 soorten. Libellen die in noordelijke, koude omgevingen, zoals Zweden, voorkomen, werden vergeleken met hun koudwaterverzende vrienden in bijvoorbeeld Cyprus of Andalusië. Wat blijkt: in Groot-Brittannië, België, Beieren en Frankrijk zijn aanzienlijk meer warmweertypes tevoorschijn gekomen. Nederland steekt er met kop en schouders bovenuit: de libellenfauna is hier het sterkst 'opgewarmd'. Libellen weten zich goed aan te passen: in Europa verspreidden ze zich door een opwarmend klimaat in alle windrichtingen, is nu gemeten. Daardoor, raden de onderzoekers van onder andere Naturalis aan in *Diversity and Distributions*, kunnen ze 'fungeren als alarmeringssysteem voor bedreigde soorten'.

Buys Ballot

Hoe kwam de Wet van Buys Ballot tot stand? Tien jaar lang gold die namelijk slechts als vuistregel: als de luchtdruk bij een noordelijk weerstation voldoende verschilde van die bij het zuidelijke, was er storm op komst. Aan de hand daarvan werd een waarschuwingssysteem bij Nederlandse havens geïnstalleerd. Buys Ballot kon zijn empirische regel echter niet hardmaken. Tegelijkertijd was in Engeland een sterke vraag ontstaan naar een modern stormwaarschuwingssysteem. Daar werd zijn vuistregel onder de loep genomen – gegronde alternatieven bood de meteorologie niet – waarna deze bij het parlement belandde, ditmaal zowaar als *Buys Ballot's law*. Was deze samenloop van omstandigheden onvermijdelijk? Natuurlijk niet, 'maar zo'n vertelling *verklaart* wel degelijk de uitkomst', betoogt wetenschapshistoricus Frans van Lunteren in het vakblad voor wetenschapsgeschiedenis *Isis*. Historici staan steeds vaker sceptisch tegenover verklaringen in termen van oorzaak en gevolg. Want de geschiedenis is het product van te veel toevalligheden, en die complexiteit laat zich niet *verklaren*. 'Maar historische causaliteit draait om het smeden van betekenisvolle verbanden tussen vroegere gebeurtenissen en latere', aldus de auteur. De geschiedschrijving is daarbij gebaat, stelt hij.

Internationals feel exploited

“I’m still traumatised by what I found”

Rooms that are poorly cleaned, or not cleaned at all, broken furniture or, even worse, a spider infestation: international students are angry about their housing and fear that they are paying unfair amounts of rent. “Surely they must be making a profit?”

BY SUSAN WICHGERS A spider infestation, dust everywhere and a bad smell – that’s what awaited Arief Rahadian (25, Cultural Anthropology) when he arrived at his flat which he rents from the university’s Housing Office. He’s not the only one; international students pay high rents but get little for their money.

Rahadian arrived in The Hague from Indonesia last August. “Compared to where I come from, it’s much better here”, he stresses with a smile. “But I’m still traumatised by what I found.”

He pays 575 Euros a month for a converted shipping container on Stamkartstraat; it was far from clean on his arrival. It smelt bad and then he discovered a spider’s nest. “I was cleaning the room and I saw one spider drop first, and then I noticed more and more”, he recalls. “I noticed some white stuff on my curtains and poked it with a broom. It fell on the ground and exploded into tiny spiders that crawled everywhere. I’d only seen things like that in YouTube videos.”

Back in December, Sven Günther (26, Psychology) complained in *Mare* about the Housing Office and DUWO, the rent, communication and repairs that took a long time to fix. He and 23 other international students live on Oranjelaan in Oegstgeest. “After the article, they promised communications would improve but when I asked for a breakdown of the rent, DUWO told me to ask Housing and Housing said ask DUWO”, Günther explains. He wanted a breakdown because he had already discovered that DUWO had miscalculated the square metres on which they based the basic rent. Although DUWO adjusted the rent, Günther wanted to know exactly what happened to the money for service charges (about half the rent).

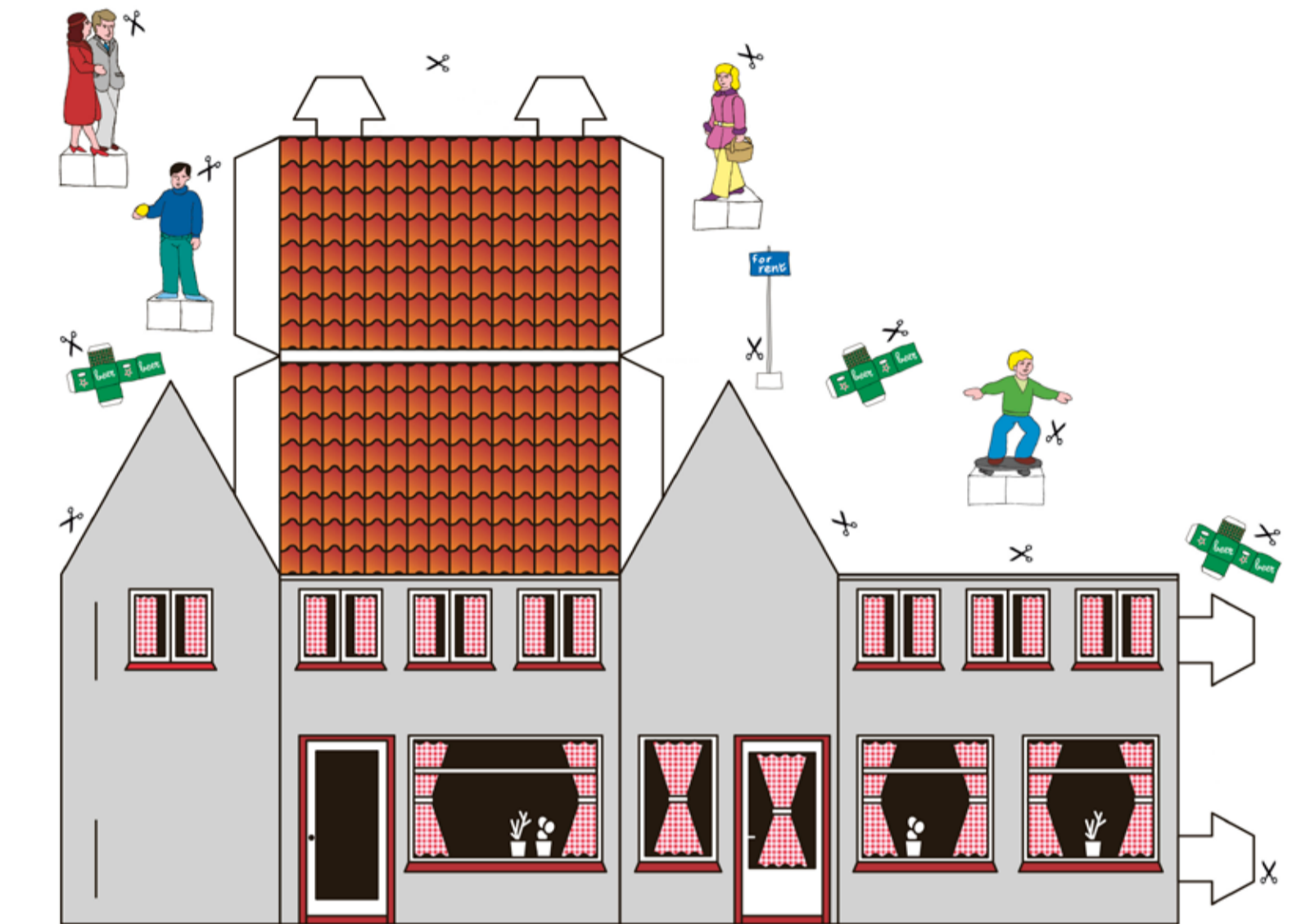
Dutch students who rent directly from DUWO can check the breakdowns online but at the Housing Office, international students sign for an overall price, so they don’t know exactly what they are paying for.

It’s not easy to find out who decides the rents. “Suitably complicated”, says Hans Plum, DUWO’s branch director. “The university rents a number of flats from us which they then let to international students.”

The Housing Office may raise the rent they pay to DUWO. For instance, Housing may demand a few Euros extra per month for administrative costs, so students are not sure who to ask about the rent.

DUWO recently sent Günther the file he wanted: each student pays between twenty and fifty Euros a month for furniture and about ten Euros a month for a final clean. “Much of the furniture is old and worn; I bought a new mattress because a spring jutted out of mine. In January, new tenants arrived but the rooms had not been cleaned”, Günther says.

His house mate, Mhairi Mackenzie Everitt (20, Law) and one of the new occupants, shows *Mare* photographs of what she found. There are huge damp patches and dirt marks under

the sink, the pipes are flaking and the walls are cracked or yellow.

“The room was really filthy”, Mackenzie Everitt adds. She pays 395 Euros for a nine-square-metre room – in Oegstgeest. “I complained about the filth and after some time the cleaners came and made a half-hearted attempt to clean it. In the end, I cleaned it myself.”

According to Plum, the rooms are cleaned before new tenants move in. “But I can’t promise that nothing ever goes wrong. If it does, the tenants can file a complaint.”

A tour of other international-student accommodation reveals that cleaning – not just the final cleaning – seems to be a structural problem, as the rent paid by many international students includes regular cleaning too.

Students in the Kaarsenmakersstraat complex are extremely annoyed about it and have been complaining about the poor cleaning since the beginning of this academic year, says Onur Tayranoğlu (20, Arts, Media and Society). Finally, after the first term, DUWO switched cleaning companies, but there are still problems.

“The rooms let by Housing are not cheap”, Tayranoğlu adds. He rents a shared, twenty-square-metre room and shares a kitchen with nine others; there are two showers between thirteen people. Tayranoğlu pays 320 Euros. “We signed a contract that said the rooms would be cleaned, but they’re badly cleaned – in January, no one came for weeks and I still have to pay the full rent.”

There is only one washing machine and dryer for the entire complex, which is occupied by seventy people. His house mate Adelė Kaltenytė (23, Molecular Genetics) describes the

situation as ridiculous: “It costs 2.50 to do a wash. Surely they must be making a profit?”

Quite a few international students fear that they are being exploited; besides, they don’t believe their complaints are being taken seriously. “People don’t often make a fuss, because they’ll be leaving within a year anyway”, Günther explains. “I think Housing and DUWO are very much aware of that.” Tayranoğlu has his suspicions: “They don’t help us because they know we’ll be leaving soon.”

Aneeka (23, Middle Eastern Studies, doesn’t want her surname in the paper) rents a shared studio flat from the Housing Office. “They pretend it’s a service, but it looks like a company to me.” She pays 495 Euros for her basement flat: a single, open-plan space including the kitchen, and a separate bathroom. “There’s practically no privacy”, Aneeka says. “But

you need somewhere to live so you take it.”

It wasn’t clean when she moved in and there are still six boxes of stuff left by former occupants. The shower curtain is black with mould, the heating was turned on full blast until last week and couldn’t be switched off. “And there are only two windows that open a tiny bit. Last week, the radiators were finally fixed, after we had complained for two months.”

Caroline van Overbeeke, the university spokesperson, claims it’s “nonsense” that the Housing Office is a revenue model. “We are not allowed to spend the university funds for teaching and research on student accommodation and we have to break even somehow.”

And that is why international students pay Housing 350 Euros to find them a room. If they are offered a place, Housing keeps the cash, even if the student rejects the room. If

they accept the offer, they pay another 150 Euros for contract expenses. “The sums we ask are no higher than asked by other landlords, so we believe these costs are fair.”

The overheads are covered by the revenue from the “housing fees” and the 150 Euros covers the costs of drawing up a contract and inspecting the rooms”, Van Overbeeke explains. “The rooms are checked for faults and missing household items. If something’s wrong, the students can report it.”

Aneeka’s flatmate left recently, so she has the studio flat to herself for the remaining two months. It’s OK for one person, she says, and although she still believes she doesn’t really get what she pays for, she’s not intending to make a fuss.

“I’m probably one of those international students who won’t do anything because I’ll be leaving soon anyway.”

Too many complaints? The cleaners take revenge

“When we moved in, it was already very dirty, but it didn’t get any better”, Clarisa Jimenez (26, Air and Space Law) who lives on Kaarsenmakersstraat, tells *Mare*. The cleaners didn’t turn up, or did hardly any work when they did. “We sent loads of complaints to DUWO. They kept saying things would change, but nothing happened.”

After an entire term and a tenant petition, DUWO realised there was a problem and brought in a new cleaning company. Things improved for a week or two and then started to slide again. “We weren’t allowed to complain to DUWO, we had to go straight to the cleaning company. They didn’t turn to clean anymore but even went so far as to deliberately make things dirty or break them”, Jimenez says. “Once, there were three toilet rolls blocking the toilet. We’ve found eggs smeared on the wall, broken glasses and sweepings from the floor in the sink. Or they’d turn up at 7 in the morning and shout down the corridors.”

When the students complained, they were told they shouldn’t make unfounded accusations. “We wouldn’t block the toilets ourselves, would we? How can we prove that they did it?”

According to Gijsbert Mul from DUWO, there are no more complaints about the Kaarsenmakersstraat. “A few weeks ago we jointly spoke to the cleaning company and made the following arrangements: from now on, the cleaners will work around noon so that they can be seen and be held accountable, a new working foreman has been appointed and complaints are to be sent straight to DUWO and will be posted on Transpaclean’s website.”

The students are at their wits’ end. “Things have improved a bit, but the problems aren’t solved. The cleaning is still not done properly. I get the impression that they’re not helping us because we can’t do much about it. We don’t really know the rules here and everything’s in Dutch.”

Saboterend werd hij groot

De Leidse jaren van Ramses Shaffy

De jonge Ramses tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Foto's uit besproken boek

Zaterdag wordt in het Terweepark een standbeeld onthuld van zanger Ramses Shaffy (1933-2009). Een nieuw boek beschrijft hoe hij in Leiden zijn tienerjaren doorbracht.

*Je stond onbeweeglijk
In tranen op 't perron
Toen ik klein was
In de trein naar het noorden*
(Uit: 'De trein naar het noorden')

In het najaar van 1939 wordt een zesjarig jongetje door zijn moeder op de trein gezet van Parijs naar Nederland. Zij zegt niet meer voor hem te kunnen zorgen, hij moet maar bij zijn oom en tante in Utrecht gaan wonen.

Tenminste, dat was de bedoeling. Maar eenmaal in Nederland wordt hij bijna direct naar een kindertehuis in Zeist gebracht en niet meer opgehaald. Zo brengt hij zijn eerste winter in Nederland door: verstoten door zijn familie in een tehuis vol kinderen die hij niet verstaat. 'Het was of mijn eigen leven aangevallen werd', zou hij er later over zeggen. 'Je bent vanaf het moment dat je verlaten bent, zelfstandig.' Maar ook: 'Ik ben altijd

moelijk gebleven ten aanzien van het accepteren van liefde.'

Dat jongetje heette Ramses Shaffy en zou later uitgroeien tot een van de grootste chansonniers van Nederland.

'Hij leert al snel vertrouwen op zijn eigen kracht

*En wantrouwt alles tot zijn dood
Hij verklaart de oorlog aan het kinderhuis*

En saboterend wordt hij groot'
(Uit: Eens in de honderd jaar)

Zaterdag 15 juni wordt in het Terweepark, op de plek waar Shaffy in Leiden opgroeide een standbeeld van de zanger onthuld. Ter gelegenheid schreef Peter van der Geer een boekje over de plekken in de stad waar hij zijn stempel heeft achtergelaten: *Ramses Shaffy, Zijn Leidse jaren*.

Belangrijkste plek: het huis van zijn Leidse pleegouders Herman en Roos Snellen, waar hij in maart 1940 belandde. 'Wat is het toch een geluk, dat we dit kind tot ons namen', schreef moeder Snellen destijds in haar dagboek. 'Herman pakt hem zo goed en zeker aan, hij gaat merkbaar vooruit, is nog dikwijls humeurig, maar zoveel gauwer voor rede vatbaar.'

Het huishouden is liefdevol en Shaffy – die Didi wordt genoemd – kan het meteen goed vinden met dochter Aya. De zevenjarige zuigt binnen de kortste keren de wildste verhalen uit zijn duim, schrijft biograaf Sylvester Hoogmoed in *We zien wel! Het wonderlijke leven van Ramses Shaffy* (2012). Vader Snellen heeft hier weinig begrip voor, moeder des te meer. Wel delen vader en zoon een liefde voor muziek: als hij thuis is, zit vader Snellen vaak achter de piano. Didi gaat op pianoles, maar heeft niet de discipline om veel te studeren en improviseert liever. Op zijn zeventiende komt het conservatorium in beeld als studierichting, maar Didi heeft hier zo weinig zin in dat hij zichzelf nootblind verklaart.

*Laat me, laat me,
Laat me mijn eigen gang maar gaan
Laat me, laat me
Ik heb 't altijd zo gedaan*
(Uit: Laat me)

Ook op school laat hij het afweten: hij spijbelt veel en komt regelmatig te laat. Van der Geer beschrijft hoe Shaffy midden in een les wegliep om in de zon te gaan zitten. Een gefrustreerde leraar op het Huygens Lyceum zou hem hebben toegeroepen dat hij of 'beroemd zou worden, of etaleur'.

Shaffy houdt het vol tot de vijfde klas. Om bij te verdienen gaat hij zelfgemaakte hoedjes verkopen aan dames uit de buurt. Hoewel hij er soms vers fruit in verwerkt of zelfs een keer een oude onderbroek van zijn moeder, weet hij ze ook te slijten aan een winkel in Den Haag.

In 1946, vlak na Didi's dertiende verjaardag, verschijnt zijn biologische moeder op de stoep. Ze wil hem mee terug nemen naar Frankrijk.

'Ik voelde dat er iets dramatisch ging gebeuren', zou Shaffy er later over zeggen. Na een verhitte discussie mag hij kiezen bij wie hij wil wonen. 'Ik wist allang dat ik bij mijn pleegouders wilde blijven. Mijn leven is hier geweest, bij mijn pleeggezin, en dat is de schoonheid en de basis van mijn leven geweest.'

*Op het trottoir van de stad, van de grote stad
Liep een klein jongetje
zomaar, zomaar, zomaar
wat
Hij dacht aan zijn
huiswerk waar hij
geen zin in had
En aan zijn moeder,
die thuis op hem te
wachten zat*
(Uit: Het jongetje en het meisje)

In 1952 verhuist Didi naar Amsterdam om daar aan de Toneelschool te studeren. Op aandringen van

zijn pleegvader neemt hij weer de naam aan die in zijn paspoort staat.

Daarmee komen zijn Leidse jaren ten einde en begint de carrière van chansonnier en acteur Ramses Shaffy. Een succesvolle carrière, hoewel getekend door overmatig alcoholgebruik, bekroond met verscheidene muziekprijzen en een ridderorde.

DOOR ELSE VAN DER STEEG

Peter van der Geer, Ramses Shaffy, Zijn Leidse jaren. Uitgeverij Gingko, 67 pgs.

De onthulling van het kunstwerk 'Hoog Sammy' is zaterdag 15 juni, Terweepark, 15.30 u.

Maretjes

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leiden-univ.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord**, 32 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8, waarvan 7 met vergoeding van 5 tot 10 euro. **Voortgezet onderwijs**: *Oefenen voor staatsexamen NT2, niveau 2. *Economie, 4havo. **Leiden-Zuid**, 10 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. Onderwijswinkel Driftstraat 77, ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoomen@owwleiden.nl.

Woensdag 19 juni Inloopconcert, Academiegebouw 13.00uur. Henk Gijzen organist van de Marekerk speelt Cabanilles, Haydn, Paganelli, Bach, Pachelbel, Wesley en Alcock. Toegang is vrij. <https://www.universiteitleiden.nl/dossiers/kunst-en-cultuur/universiteitsorgel>

Academische Agenda

Prof.dr. M.J.H. Wermer zal op vrijdag 14 juni een oratie houden bij benoeming tot hoogleraar bij de faculteit Geneeskunde, met als leeropdracht Neurologie, in het bijzonder Neurovasculaire Aandoeningen. De titel van de oratie is 'Zoek de verschillen! De kracht van variatie in de vasculaire neurologie'.

Dhr. P.M. Kempees hoopt op dinsdag 18 juni om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is 'Hard power and the European Convention on Human Rights'. Promotoren zijn prof.dr. R.A. Lawson en prof.dr. H. Duffy.

Mw. M. Paalvast hoopt op dinsdag 18 juni om 12.30 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'The interplay between stars, gas and dust in faint star-forming galaxies'. Promotor is prof.dr. J. Schaye.

Mw. M.R. Pardo Quiñones hoopt op dinsdag 18 juni om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Formación de educadoras de párvulos en la evolución de los planes de estudios, 1981-2015'. Promotoren zijn prof.dr. P. Silva en prof.dr.

J.J. Brunner (Universidad Diego Portales).

Dhr. M. de Wit hoopt op dinsdag 18 juni om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Advances in SQUID-detected Magnetic Resonance Force Microscopy'. Promotor is prof.dr.ir. T.H. Oosterkamp.

Mw. N. Palkovitz Menashy hoopt op dinsdag 18 juni om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is 'Regulating a Revolution: Small Satellites and the Law of Outer Space'. Promotoren zijn prof.dr. P.M.J. Mendes de Leon en prof.dr. G. Molier.

Dhr. V. Kofman hoopt op woensdag 19 juni om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Laboratory studies of Water Ice in Space'. Promotor is prof.dr. H. Linnartz.

Dhr. A.P. Kaczmarczyk hoopt op woensdag 19 juni om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Nucleosome stacking in chromatin fibers probed with single-molecule force- and torque-spectroscopy'. Promotoren zijn prof.dr.ir. S.J.T. van Noord en prof.dr. N.H. Dekker (Delft).

Mw. V. Korol hoopt op woensdag 19 juni om

13.45 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Exploring future multi-messenger Galactic astronomy'. Promotoren zijn prof.dr. A.G.G.M. Tielens en prof.dr. P.J. Groot (Radboud UMC Nijmegen).

Mw. L.A. Wilbrink hoopt op woensdag 19 juni om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Cluster headache: expansion of the clinical spectrum'. Promotoren zijn prof.dr. M.D. Ferrari en prof.dr. F.J.P.M. Huygen (Erasmus MC).

Dhr. P.H. Koymans hoopt op woensdag 19 juni om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Diophantine equations in positive characteristic'. Promotor is prof.dr. P. Stevenhagen.

Mw. K.L. de Gooijer-van de Groep hoopt op donderdag 20 juni om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Identification of neural and non-neural contributors to joint stiffness in upper motor neuron disease'. Promotor is prof.dr. J.H. Arendzen.

Mw. J.J. Hylkema hoopt op donderdag 20 juni om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de

Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'The Rhetoric of Illusion: Persuasion and Response in Forgery, the Arts and Other Deceptions (1600-1750)'. Promotoren zijn prof.dr. C. Van Eck en prof.dr. S. Bussels.

Dhr. P. Schipper hoopt op donderdag 20 juni om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Towards controlled microneedle-mediated intradermal immunization'. Promotoren zijn prof.dr. J.A. Bouwstra, prof.dr. W. Jiskoot en prof.dr. ir. C.W.J. Oomens (Eindhoven).

Dhr. T.E. O'Brien hoopt op donderdag 20 juni om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Applications of topology to Weyl semimetals and quantum computing'. Promotoren zijn prof.dr. C.W.J. Beenakker, prof.dr. L. DiCarlo (Delft) en prof.dr. I. Adagideli (Sabanci University).

Mw. J.Y. Winder hoopt op donderdag 20 juni om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'The UHDRS and UHDRS-FAP assessments in Huntington's disease'. Promotoren zijn prof.dr. R.A.C. Roos en prof.dr. W.P. Achterberg.

Kamervragen

Foto Taco van der Eb

Column

Uitbundigheid

Ik probeer, ter gelegenheid van mijn verhuizing, een afscheidsfeest te organiseren in mijn studentenhuus en dat is waarschijnlijk het meest actieve wat ik afgelopen jaar aan dat huus heb bijgedragen. Er is een appgroep aangemaakt samen met mensen die het afgelopen jaar zijn vertrokken en zelf nooit een afscheidsfeest hebben georganiseerd. Iets met heel veel zielen en dito vreugd.

Inmiddels zijn we al een week bezig om een datum te prikken. Maar dat feest komt er. De bekroning op de vier jaar waarin ik twee toiletten en drie douches deelde met negentien anderen. Het wordt mooi en bovenal: gezellig.

Net zoals iedereen die ooit een hospiteerbericht stuurde, houd ik van gezelligheid. Voor mij is 'gezelligheid' al snel 'uitbundigheid'. Er zijn weinig situaties waarin ik mij zo gelukkig en thuis voel als in buitensporig groot uitgevoerde plannen. Ik organiseerde een twaalfgangendiner afgelopen winter. Kocht vorige week vijf ongeveer dezelfde koffiemachines. Bestel moeiteloos de halve kaart. Reken twee flessen de man. Wil een bureau van vier meter in mijn nieuwe woning. Haal voor iedere luttele scheet champagne in huus.

Die automatische verbinding van uitbundigheid met gezelligheid heeft twee nadelen. Het eerste is dat je altijd bang bent dat er te weinig van iets gaat zijn. Zolang je je volledig onthoudt van ieder pasta- of risottogerecht, niet onontkoombaar. Het tweede nadeel is dat je situaties die niet debiel uitbundig zijn, niet als gezellig of überhaupt nuttig beschouwt. Op feestjes zonder borrelnootjes en met slechts twee karige kratjes Schultenbräu, wil ik naar huus. Op begrafenissen zonder volledig Indisch buffet na afloop, heb ik spijt dat ik überhaupt ben gegaan. Een studie met weinig contacturen verwaarloos ik, net zoals planten die je slechts één keer in de twee weken water hoeft te geven.

Die studie is uiteindelijk goed gekomen en, al kan ik het niet met zekerheid zeggen, denk ik dat voor die plant hetzelfde gaat gelden.

En toch is het jammer. Want het is natuurlijk niet zo dat iets per se onge-zellig is als het niet uitbundig is. Sterker nog, als dat de nieuwe standaard wordt, worden de uitbundiger dingen relatief nóg uitbundiger en daarmee nog gezelliger. Op papier werkt dit waarschijnlijk beter dan in de praktijk, maar in de praktijk is één koffiemachine ook gewoon genoeg en helpt het de portemonnee net zo erg als je niet de halve kaart bestelt.

Geen illusies: aan feesten en begrafenissen met weinig hapjes, in die omstandigheden vrijwel niet van elkaar te onderscheiden, heb ik nog steeds helemaal niets.

FEMKE BLOMMAERT is student taalwetenschap

'Je kunt hier uren rondrennen'

Hein van Lieshout (18, eerstejaars rechten)

Huis: Vrouwenweg
Kamer: 20 m²
Huur: € 406,81
Aantal bewoners: 6

Je woont in een klooster.

'Zo is dit gebouw opgericht. Daarna is het een psychiatrische instelling geworden, en nu dus een studentenhuus. Het is dubbelgemengd: ik zit bij Njord, huisgenoten bij Augustinus, Catena, Dui-velsei zelfs, Asopos, Blauwe Schuit – allemaal ergens anders dus.

'We hebben een brede gang met gewelven en glas-in-lood, grote ramen in de kamers én een vreselijk hoge gasrekening, daaraan zie je dat het een klooster is. De muren zijn heel dik maar de ramen dan weer enkel glas. We hebben ook een fusie en een enorme tuin. Daar staan een barbecue en voetbaldoeltjes.

Je kan er heel veel mee; het is gewoon heel chill. Toen een meid haar halve scoutingvereniging – 100 man – hier in de tuin wilde laten kamperen, kwam er wel wat protest van medebewoners, maar verder is er vrij veel mogelijk.

'Op een gegeven moment waren er zelfs een paar LARP'ers. Iemand uit het gebouw was hier met vrienden van die gevechten gaan doen. Mijn huisgenoten en ik hebben hier stoeltjes neergezet en zijn met een biertje erbij gaan kijken. Er zijn ook plannen voor een "kloosterwide" feest in de tuin. Een feestje geven kan vrij luid want de dichtstbijzijnde buren wonen aan het begin van de straat. Ik doe even de deur dicht, anders ontsnapt de huiskat. Hij heet Elmo.'

Het ligt wel vrij afgelegen.

'Voor Leidse begrippen is het ver, maar

ik vind dat wel meevallen. Je kan niet naar huus lopen en moet echt fietsen om terug te komen, dat is een nadeel, maar het is wel heel mooi om hier te wonen. Ik ga hardlopen in het park Cronesteyn, dat is makkelijk en dichtbij. Je kunt daar uren rondrennen als je wil.'

Wat hangen daar voor posters?

'Dat is van mijn vriendengroep van de middelbare school. Ik ben net jarig geweest – vandaar die voorraad sterke drank: ik mag nu legaal drinken. Bij elke verjaardag maken we een poster met *inside jokes*. Er staat bijvoorbeeld op wat mijn zusje ooit in haar instagramverhaal heeft gezet ("Stel ik zou je leuk vinden, zou ik dan een kans bij je maken? Ja/nee"), daar pesten ze me dan mee. "Natuurkunde, kom maar door" slaat op een vriend die een jaar natuurkunde bij me heeft afgekeken.'

Vanwaar die bouwvakkershelm?

'Die is van een diner van een Augustinus-cordiaal. Daar was ik last minute als blind date voor gevraagd. Ik heb hier de hamer: dan heb je de helft van de act al. Het thema was wat je vroeger later wilde worden. Voor die chick was dat bouwvakker dus toen moest ik als Bob de Bouwer.'

Wat wil je zelf eigenlijk later worden?

'Misschien wel rechter. Je wordt dat niet voor het geld, dus rechters zijn altijd enthousiast over hun vak en die weten mij dan ook wel enthousiast te maken. Je kan na je studie sowieso niet meteen rechter worden en volgend jaar ga ik er in deeltijd informatica bij volgen.'

DOOR VERA ARNTZEN

Bandirah

